

CARTEA DE IUBIRE

CARTEA DE IUBIRE

Michiela Poenaru

EU TE-AM FĂCUT EU TE OMOR

Ghidul bunelor maniere
pentru părinți

Editura CORESI

CARTEA DE IUBIRE

CARTEA DE IUBIRE

Ghidul bunelor maniere pentru părinți ("Eu te-am făcut, eu te omor")

de Michiela Poenaru ne învață cum să ne creștem copiii frumos, fără să țipăm la ei, fără să-i agresăm fizic, verbal ori psihic.

Această carte ne pune în față o oglindă pentru a ne vedea și a ne înțelege pe noi înșine, pentru a îi înțelege pe părinții noștri, dar și pentru a afla cum să ne construim o legătură sufletească adevărată cu copiii noștri, bazată pe iubire, pe respect și prețuire.

Editura CORESI

Colecția CARTEA DE IUBIRE

Michiela Poenaru

**EU TE-AM FĂCUT
EU TE OMOR**

**Ghidul bunelor maniere
pentru părinți**

Editura CORESI

Desenul de pe copertă: Delia Eftimie
Coperta: Vasile Poenaru

*Ediție electronică neprote-
jată DRM. Această ediție
se difuzează gratuit.*

*Dacă doriți să achiziționați ediția ti-
părită pe hârtie, scrieți-ne prin această
pagină: click [aici](#).*

*Dacă doriți să achiziționați ediția prote-
jată prin sistemul **Secure eBook, Novi-
soft**, apăsați [aici](#).*

© 2010 Editura CORESI. Toate dreptu-
rile rezervate.

*Editura CORESI este editura societății
CORESI SRL, J 40/527/1991.*

*Adresa: Editura CORESI, CP 1-477,
București 014700*

Telefon/fax: 021 223 2012

*URL: **<http://www.coresi.net>***

Contact URL:

<http://www.coresi.net/contact/>

ISBN 978-973-137-124-5

Made in Romania

*Copilului i-aș da aripi,
dar i-aș permite
să învețe singur
să zboare.*

Gabriel García Márquez

Autoarea a luat toate măsurile pentru ca identitatea persoanelor despre care vorbește în aceste pagini să nu poată fi descoperită. Dacă vi se pare că „v-ați dat seama“ despre cine este vorba în vreuna dintre paginile acestei cărți, fiți sigur că faceți o analogie nefondată.

Editura

Cuprins

<i>Prefață</i>	10
1. E greu cu copiii, nu-i așa?	15
2. De unde atâta nefericire?	26
3. Ce vrei tu, ca părinte?	33
4. Copilul este exact cum îl modelează părintele	45
5. De ce copiii își mint părinții?	56
6. De ce părinții își înfricoșează copiii?	61
7. Exersează toleranța	71
8. Copilul tău este o ființă liberă	73
9. Încrederea în sine	80
10. Copilul tău este o ființă demnă	83

11. Copiii obraznici	89
12. Stresul tău și al copilului tău	97
13. Nu mai fi îngrijorat!	102
14. Ce îi transmiți copilului tău?	111
15. Cuvinte care nu trebuie rostite	117
16. Gândirea pozitivă și emoțiile pozitive	123
17. Copilul tău poate fi fericit. De tine depinde asta	127
<i>1. Cunoaște-ți copilul!</i>	<i>129</i>
<i>2. Acceptă-ți copilul așa cum este!</i>	<i>143</i>
<i>3. Fă pași spre copilul tău tot timpul!</i>	<i>147</i>
<i>4. Nu-i pune copilului tău poveri pe umeri!</i>	<i>151</i>
<i>5. Fii mereu blând și cu zâmbetul pe buze!</i>	<i>158</i>

<i>6. Ajută-l să-și formuleze un mare vis, un mare scop în viață!</i>	<i>163</i>
<i>7. Iubește-ți copilul necondiționat!</i>	<i>171</i>
18. Nu există „prea târziu“	178
19. Reține și aplică	180
<i>Însemnări</i>	<i>183</i>
<i>Din partea Editurii</i>	<i>184</i>

Prefață

Fiecare părinte este minunat.

Fiecare mamă și fiecare tată este, în adâncul ființei sale, un părinte desăvârșit.

Din nefericire, această extraordinară înzestrare naturală nu iese la lumină de foarte multe ori. Sunt mulți părinți care nu au fie îndrăzneala, fie priceperea de a li se arăta copiilor așa cum sunt ei cu adevărat.

Unii sunt timizi și se blochează în „*Ce va zice lumea!*?”

Alții sunt stângaci, nu știu cum să se poarte, astfel încât să nu pară vulnerabili și lipsiți de autoritate și atunci se închid în sine și se distanțează de propriii lor copii.

Iar alții pur și simplu aplică în mod automat regulile pe care le-au văzut aplicate de propriii lor părinți și bunici, iar mai târziu de educatori și profesori.

Această carte nu-și propune să critice vreun părinte. Fiecare dintre noi suntem, în fond, rezultatul... unor părinți, al unei anumite educații, al unui anumit mediu social și cultural. Lucrarea de față vrea să-i ajute pe părinții care nu comunică foarte bine cu copiii lor.

Această carte vrea să vă ajute să fiți foarte aproape sufletește de copiii voștri.

Dacă sunteți părinți și vă simțiți nemulțumiți de voi, de copiii voștri, de relațiile care există între voi și fiii ori fiicele voastre, încercați să vă puneți problema unei schimbări de optică. Încercați să

priviți lumea, pe voi, pe copiii voștri, altfel decât până acum. Dacă, aplicând anumite concepte, idei, modele, ați ajuns într-un punct în care constatați că sunteți nefericiți, nemulțumiți, neîmpăcați, **faceți o schimbare**. Cartea de față își propune să vă ajute să declanșați și să realizați această schimbare.

Abordând lucrurile cu totul altfel, veți vedea că viața voastră și a copiilor voștri devine mai bună. Voi deveniți mai buni și mai fericiți, copiii voștri devin mai buni și mai fericiți, iar între voi și copiii voștri se instalează ceea ce trebuie de fapt să existe între părinți și copii: **iubirea și pacea**.

Este foarte confortabil și pentru părinte și pentru copil să știe – fiecare în parte – că, atunci când copilul are ceva de spus, orice, el va veni la părintele său și îi va spune ce are pe suflet, fără a-i fi teamă sau rușine. Este foarte bine – și

pentru părinte și pentru copil – să poată vorbi despre orice, să știe – și părintele și copilul – că, **indiferent de ce se întâmplă**, mama și tata îl vor înțelege pe copil, nu vor țipa la el, nu vor face crize de nervi, nu-l vor amenința, nu-l vor bate, nu-l vor da afară din casă – și nu vor rupe relația părinte–copil pentru totdeauna.

Mai pe scurt, în această carte este vorba despre iubire. Iubirea părinților pentru copiii lor.

Toate cazurile prezentate în cartea de față sunt absolut reale. Nimic nu este înflorit, nimic nu este amplificat. Sunt cazuri pe care le cunosc personal sau care mi-au fost relatate, în diverse împrejurări, de persoane foarte apropiate mie. Am schimbat numele persoanelor, pentru a le proteja imaginea.

Unele situații par hilare, altele par nevinovate și inofensive. De fapt, dacă veți analiza cu atenție fiecare caz prezentat, veți vedea că e multă tristețe, multă durere și suferință în spatele celor mai multe dintre aceste povestiri.

1. **E greu cu copiii, nu-i așa?**

A gândi, a simți și a declara că este greu să-ți crești propriii copii a devenit un model cultural extrem de prezent. Nu există zi de la Dumnezeu să nu aud: *Și vă e greu cu ei, nu-i așa?! Cel ce formulează întrebarea, nici nu mai așteaptă răspunsul. Știe că te vei apuca să-i înșiri toate grijile și lipsurile posibile și imposibile pe care ți le provoacă... prezența copiilor! Iar dacă spui *Nu, nu e greu deloc. E o mare bucurie!* – se uită la tine ca la un ciudat, gândindu-se că fie nu știi ce spui, fie faci pe grozavul, fie glumești.*

E greu cu copiii! este o lespede apă-sătoare pe mintea și inima părinților care gândesc așa, precum și pe mintea

și inima copiilor lor. Părinții sunt veșnic nemulțumiți, iar copiii sunt înfricoșați și copleșiți de faptul că ei reprezintă sursa nefericirii părinților.

Și acest **E greu cu copiii!** se transmite din generație în generație. Fiecare copil, când devine adult și la rândul său părinte, simte și el că *da, e greu cu copiii.*

Sigur că dacă tu, părintele, crezi și simți că este greu, *atunci chiar așa îți este.* Dar dacă tu, părintele, crezi și simți că este ușor, că este de fapt o foarte mare bucurie să crești copii – *atunci chiar așa și este.* Toată *povestea* se petrece în tine, în interiorul tău. Henry Ford, care a fondat Ford Motor Company, spunea, generalizând, că *dacă spui despre un lucru că poți să-l faci – ai dreptate; iar dacă spui despre același lucru că nu poți să-l faci, de asemenea ai dreptate.* Totul depinde de tine.

De la **E greu cu copiii!** începe corvoada. De aici, de la această concepție

retrogradă, pleacă nemulțumirile părinților, supărările, enervările, atitudinile agresive.

Părinții care îmbrățișează această idee cu siguranță că au asimilat-o în copilărie, de la propriii lor părinți. Apoi a venit societatea – rude, vecini, prieteni, colegi – care au spus și ei același lucru: **E greu cu copiii!** Și atunci ce să-ți mai pui problema că poate nu-i așa, dacă (aproape) toată lumea susține că e greu?!

De ce e greu cu copiii? Pentru că n-ai cu cine să-i lași când sunt mici, pentru că nu te ajută mai nimeni să-i crești, pentru că mereu cer ceva – și tu fie nu ai bani, fie nu cumperi fiindcă de fapt copilul nu are nevoie de acel obiect, iar copilul începe să insiste pe un ton plângăcios și tu te enervezi; e greu cu copiii și pentru că vecinii te ceartă că nu îi stăpânești, că fac gălăgie, că aleargă prin casă, că se joacă zgomotos... E greu

cu copiii pentru că, atunci când sunt adolescenți, stai cu sufletul la gură până îi vezi că intră noaptea târziu în casă. E greu cu copiii pentru că de foarte multe ori fac altceva decât vrei tu, gândesc altfel decât ai vrea tu să gândească. E greu, e greu, e greu...

Georgescu, om la 70 de ani, tată și bunic, se întâlnește cu Ionescu în lift. Ionescu are doi copii mici – unul de doi ani și altul de trei ani. Am fost martoră la scenă, pentru că întâmplător mă aflu în lift.

– Domnule, ce copii răi ai! Fă, domnule, ceva cu copiii ăștia, că mă înnebunesc. Aleargă tot timpul, trântesc, țipă, zice Georgescu plin de revoltă.

– Copiii mei sunt foarte buni, ca toți copiii, de altfel! Așa sunt copiii, domnule Georgescu. Nu am de gând nici să le in-

terzic să alerge prin casă, nici să-și înăbușe râsul. Și apoi copiii mici mai scapă din mână jucăriile... Iar „tot timpul“ de care vorbiți înseamnă de fapt cam două ore pe seară, între șapte și nouă, că în rest copiii sunt plecați. Iar la ora nouă adorm.

Georgescu nu a înțeles nimic și a amenințat cu poliția. Singura concluzie pe care probabil a tras-o în sinea lui a fost că vecinul de deasupra habar n-are să-și educe copiii.

Educarea este altceva decât dressarea. Mulți părinți se așteaptă ca atunci când ei dau o comandă, copiii s-o execute. Vecinii de care am vorbit mai sus, la fel! Ei bine, copiii nu sunt niște animăluțe cărora să le spui, de exemplu, *Stai!*, și ei să stea, oprindu-se dintr-o alergare. Sau să le spui: *Gata, culcarea!*

și ei să se așeze cuminți în pătuțuri și să adoarmă în liniște și fără proteste. Lucrurile se petrec cu totul altfel și în asta stau, printre multe altele, frumusețea și farmecul creșterii copiilor.

Din fericire, există părinți care își cresc copiii fără să simtă și să spună că e greu. Două cazuri îmi năvălesc în minte.

Sofia avea cinci ani. Tatăl ei era mereu certat de părinții săi (deci de bunicii Sofiei), care-i tot repetau că nu așa se crește un copil, că toate ideile astea moderne sunt aberante, că în felul acesta fetița obosește și, când va fi mare, va fi epuizată etc.

Ce se întâmpla de fapt? Sofia era dusă zilnic în parc și la diverse activități – o dată la un curs de pian, în altă zi la balet, în altă zi la lecții de limba greacă,

în altă zi la engleză și tot așa, era foarte ocupată.

Iar tatăl ei le răspundea celor care îl criticau: „Măi, oameni buni, dacă fata vine sărind de pe un picior pe altul și cântând, mă pupă, își schimbă rochia și pleacă iarăși cântând și țopăind, eu cred că îi este bine. Cum și de ce s-o opresc?“

Sofia are acum zece ani, cântă excelent la pian, vorbește fluent trei limbi străine (engleză, spaniolă și greacă), înțelege franceza și italiana, are numai note maxime la toate materiile și este strălucitoare din toate punctele de vedere.

„Cât de greu ți-a fost s-o ajuți să fie așa, Căline?“, l-am întrebat pe tatăl ei.

„Greu?!“ mi-a răspuns el, uimit. „Păi ce, am muncit eu, sau ea? Nu mi-a fost greu deloc. Sofia a fost și este o continuă încântare și un continuu izvor de bucurie

pentru mine și pentru toți cei care o cunosc.“

În cazul acestei familii, tatăl copilului a dat la o parte mai toate regulile după care a fost el crescut. Călin e pur și simplu născut să fie tată, are un talent rar întâlnit. Și nu are un singur copil, pe Sofia, ci, în total, patru (Sofia fiind cea mai mare), educându-i în același fel pe toți.

Familia Maxim are o fetiță în clasa a III-a. Ambii părinți lucrează. Niciodată nu l-am auzit pe vreunul dintre ei să se plângă de ceva în legătură cu copilul. Dimpotrivă, când fetița frecventa grădinița, tăticul ei mi-a demonstrat cât de simplu este totul:

– Dimineața, la șapte, sculara. Țac-pac!, îmbrăcarea și ieșim pe ușă, țopăind și cântând. În zece minute o las la grădiniță, țac-pac! La ora unu se duce mami (care are pauză de prânz) și o ia, țac-pac!, o duce acasă și o predă în grijă bonei, până când ajungem noi acasă. A, crezi că e mare scofală?! Dacă te organizezi cum trebuie, n-ai nicio treabă. Numai bucurii!

Fetița este extraordinară și are rezultate excepționale la școală.

Copiii care sunt crescuți așa, adică cu bucurie și nu cu greutate în suflet, înfloresc pur și simplu.

Nu, nu este deloc greu să crești copii. Trebuie doar să ai inima des-

chisă. Trebuie să îi iubești și să lași să se manifeste acest sentiment în fiecare clipă, nu să-i iubești „teoretic“ sau numai când sunt tăcuți și nemișcați. Trebuie să fii deasupra micilor lor toane, să fii deasupra teribilismelor lor și să fii deasupra și în afara modelului cultural care proclamă **Cine are să-i trăiască, cine nu, să nu-și dorească!** Acest proverb este tot din familia lui **E greu cu copiii!** Ba parcă e chiar mai mult, căci răzbate din el o amărăciune, un regret al părintelui care are copil și care... asta e, n-are încotro, îl suportă... De multe ori, mai ales la mame, am auzit aceste cuvinte spuse de față cu copiii lor. Este umilitor pentru un copil să i se spună așa ceva. Niciun copil nu merită să audă din gura propriei mame sau a propriului tată proverbul de mai sus. Nu vă înfiorați gândindu-vă la ce se petrece în sufletul copilului care aude așa ceva?!

Așadar, dragi părinți, obișnuiți-vă să gândiți că nu e greu să-ți crești propriii copii și veți vedea ce schimbări de esență se vor petrece în viața voastră. Totul depinde de voi.

2. De unde atâta nefericire?

De ce există atâția oameni nefericiți? Nemulțumiți? Triști? Îngrijorați? Înfricoșați? Supărați? Apatici? Ați observat câți oameni supărați întâlniți încă de dimineață? Sau câți oameni nervoși ori gata să se enerveze vedeți în concediu sau în parcuri – unde se presupune că mergem să ne relaxăm și să ne bucurăm? De unde și cum dobândesc semenii noștri aceste stări negative? Stări pe care le poartă cu ei, unii, toată viața.

Germenii acestor stări se găsesc în copilăria fiecăruia, mai exact în **relația cu părinții**, relație construită în copilărie. Iar această relație este opera părinților. Ei stabilesc cum să fie relația, pentru că ei au puterea absolută asupra

bebelușului, apoi asupra copilului mic și, în foarte mare măsură, asupra adolescentului sau chiar asupra copilului devenit adult.

Noi, părinții, construim și menținem un anumit tip de relație cu copilul nostru, un anumit climat, instituim anumite obiceiuri sau deprinderi. Tot noi suntem cei care putem schimba toate acestea, dacă vrem. Copiii nu au nicio putere. Doar adolescenții au la îndemână, unii, răzvrătirea. Dar chiar și atunci, tot părinții se află pe poziția de forță.

Fiecare părinte trebuie să fie conștient că de el depinde în foarte mare măsură (dacă nu chiar în totalitate) fericirea sau nefericirea propriului copil. Pentru că fiecare părinte contribuie decisiv, prin tot ceea ce face și prin educația pe care o dă copilului său, la „construirea“ interiorului acestuia. Părintele este cel care îi canalizează copilu-

lui gândurile, voința, sentimentele. Părintele este cel care îl pregătește, îl „se-tează“ pe copil pentru fericire sau nefericire.

De unde atâta nefericire, la atât de mulți dintre noi?

De la faptul că atmosfera în care au fost crescuți a fost una dominată de răceală, nemulțumiri, reproșuri, certuri etc. De la faptul că părinții le-au spus pe parcursul copilăriei și probabil și mai târziu, când deveniseră adulți, „vorbe părintești“ de genul:

- Eu te-am făcut, eu te omor.
- Bătaia e ruptă din rai.
- Unde dă mama (tata)... crește.
- Nu știi câte sacrificii am făcut pentru tine și cât m-am chinuit ca să te cresc.
- Trebuie să mă ascuți, să faci ce spun eu, pentru că sunt mama ta.

- Trebuie să-mi spui tot, să nu-mi ascunzi nimic, pentru că sunt tatăl tău. Etc.

Bieții copii, auzind toate acestea zilnic sau aproape zilnic, ajung să creadă că tot ce simt ei, toate pornirile lor sunt greșite, din moment ce mama (sau tata) spune așa ceva.

Câtă tristețe și câtă spaimă năvălesc în sufletul unui copilăș atunci când aude – de la chiar părinții săi – că din cauza lui, mama sau tata sau amândoi se chinuie și suferă?

Oare câți părinți înțeleg cât rău le fac copiilor lor, terorizându-i astfel? Aruncându-le așa cuvinte grele! Cerându-le ascultare orbească (ce contează ce dorințe sau înclinații au copiii...), cerându-le să nu aibă niciun

fel de secrete sau de intimitate, ori amenințându-i cu una sau cu alta: de la „Moș Crăciun nu-ți va mai aduce nicio jucărie“ și „Vine Bau-Bau să te mănânce...“, la „Nu te las să ieși din casă o săptămână...“, ori „Vine nenea polițistul și te ia cu duba“. Sau, în cazul copiilor mai mari ori deveniți adulți, „Mă sinucid și o să mă ai pe conștiință“. Părinții sunt foarte inventivi în materie de amenințări și pedepse la adresa copiilor lor.

Toată această agresiune psihică exercitată asupra copiilor este considerată de părinții care o practică drept **autoritate părintească** – ceea ce reprezintă o mare eroare.

Dimpotrivă, copiii trebuie să știe că nu există Bau-Bau; că poliția nu are nimic cu copiii mici, ci cel mult cu părinții lor; că Moș Crăciun vine pentru fiecare copil în parte, pentru că îi iubește pe toți necondiționat; că ei, copiii, bene-

ficiază de securitate maximă în propria casă și în preajma părinților, care nu-i vor abandona pentru nimic în lume, nici măcar pentru o secundă și nici măcar în glumă. Trebuie să știe că ei le aduc părinților numai fericire și bucurii și nicidecum vreo nenorocire sau boală! (Am auzit, de asemenea, de nenumărate ori, părinți spunându-le propriilor copii: *Mă îmbolnăvești de nervi!*)

Părinții nu le fac rău copiilor lor cu intenție. Ei sunt convinși că fac bine ceea ce fac. Mai ales că, în jurul lor, majoritatea procedează cam la fel cu copiii – cam același limbaj, cam aceleași atitudini.

Părinții le fac rău copiilor lor din neștiință, din nepricepere, din neglijență sau de teama nefondată că își pierd autoritatea. Sau uneori dintr-o

incapacitate sau jenă de a își da pe față iubirea, de a și-o manifesta liber, fără ezitări.

Din fericire, când un părinte își dă seama că greșește față de copilul său, **el poate decide să facă o schimbare**, poate alege să aplice un alt mod de educație, bazat pe blândețe, toleranță, respect. Dacă părintele a decis această schimbare, din acel moment copilul său va avea o altă viață, va fi un copil fericit și, peste ani, un adult fericit.

3. Ce vrei tu, ca părinte?

Vrei să ai un copil foarte cuminte, ascultător, supus, docil, care să-ți știe de frică?

Sau vrei să ai un copil pe care să-l înveți să-și croiască visuri, să îndrăznească, să se exprime, să se afirme? Un copil pe care să-l ajuți să-și descopere și să-și urmeze talentele, să nu țină cont de conveniențe și să facă doar ce-i place, ce îl face fericit, cu condiția de a nu leza un semen, de a nu face rău altuia?

Dacă faci parte din prima categorie, probabil această carte te va enerva. Dacă faci parte din a doua categorie, această carte îți va confirma convingerile.

Dragi părinți, alegerea vă aparține. Și de această alegere depinde calitatea relației voastre cu copiii voștri, depinde, în ultimă instanță, viața copiilor voștri și a voastră. Sună patetic, dar miza este cu adevărat foarte mare.

Această carte își propune să-i ajute pe părinți să înțeleagă că:

- trebuie să scape de barierele mentale cu care vin de acasă, de la părinții lor și de comportamentele preluate automat de la persoanele cu care au intrat în contact în decursul vieții, bariere care îi fac să aibă o relație proastă cu copiii lor;

- copiii lor le sunt egali și nu supuși;

- copiii lor au dreptul să fie liberi și nu cu suflarea amenințătoare a părintelui autoritar în ceafă;

- pot schimba modelul de educație aplicat copilului, dacă își dau seama că

greșesc, fără a se teme că își pierd autoritatea părintească.

Vrei să ai un copil supus, ascultător, dependent de tine sau vrei să ai un copil cu o personalitate bine conturată, care știe ce vrea și care este capabil să-și construiască și să-și trăiască propria viață?

În funcție de răspunsul dat la această întrebare, eu îi împart pe părinți în trei categorii:

- Prima este cea a părinților tiranici, care știu ei cel mai bine... cum se crește un copil; este vorba despre cei care nu admit că fiii sau fiicele lor pot avea alte idei decât ei, alte dorințe decât ei, alte visuri decât ei sau, dacă totuși admit aceste diferențe, consideră că *ceea ce simt copiii lor, nu contează.*

*

Mara avea o mare pasiune: săculeagă folclor, să meargă prin sate, să stea de vorbă cu sătenii și să noteze zicători, poezii, cântece (se întâmpla în anii '80). Voia să urmeze facultatea de filologie, care să-i permită să-și transforme această pasiune în meserie. Părinților li s-a părut absolut derizorie această preocupare a Marei. Oricum, ei hotărâseră demult că ea va urma medicina. Și medicina a urmat. A terminat-o onorabil, după care s-a prăbușit nervos. Din nefericire, nu și-a mai revenit niciodată. Nu a profesat niciodată nici medicina, nici altceva. A rămas complet singură după ce soțul ei a intentat și obținut divorțul. Trăiește dintr-un ajutor de boală, cu mintea rătăcită – foarte probabil pentru totdeauna.

*

Dezinteresul și chiar disprețul pe care l-au arătat părinții Marei față de dorințele și visurile unicei lor fiice au distrus practic viața acesteia. Ei nu au realizat niciodată ce dramă au provocat prin intransigența și inflexibilitatea lor.

- A doua categorie este cea a părinților cu inima deschisă, cu mintea liberă de orice încorsetare. Aceștia sunt părinții care cu adevărat îi ajută pe copiii lor să crească, să se descopere, să trăiască viața în toată splendoarea și măreția ei. Sunt mereu zâmbitori; vorbesc blând și cu căldură, sunt mereu tineri. Niciodată nu spun că le-ar fi copiii o povară sau că se sacrifică pentru ei. Marea problemă cu aceștia este că sunt foarte puțini.

Paradoxal, există și părinți care, având mai mulți copii, nu îi tratează în mod egal. Sunt părinți-model pentru unul dintre copii și părinți-dezastru pentru celălalt!

În familia Ionescu sunt doi băieți și două fete. Cu băieții, părinții s-au purtat extraordinar de bine: i-au înțeles, au fost toleranți, mereu foarte mulțumiți de tot ce făceau aceștia. Iar cu fetele, s-au comportat de ca și cum le-ar fi fost cei mai mari inamici. Ei au hotărât când să se mărite și cu cine – și toate căsniciile prin care au trecut acestea (fiecare câte trei) au fost niște eșecuri. Tot părinții au hotărât ce meserii să facă și iarăși alegerile au fost făcute prost, fără să se țină cont de ce vor fetele. Rezultatul? La peste 40 de ani, fetele (acum femei în toată firea) sunt prăbușite atât fizic, cât și psi-

hic, nu le interesează mai nimic, înghit zilnic câte un pumn de pastile și sunt profund nefericite. Băieții sunt bine, împliniți, fericiți. Părinții i-au lăsat să facă ce au vrut: și-a ales fiecare ce meserie a vrut, s-a căsătorit fiecare cu cine a dorit și când a dorit, s-a stabilit fiecare acolo unde i-a dictat inima.

De ce s-au petrecut așa lucrurile în familia Ionescu? Pentru că cei doi părinți aveau următoarele credințe de nestrămutat:

– fetele trebuie să fie și să rămână „cuminți“; prin urmare, nu au voie să iasă nicăieri, cu atât mai mult să meargă la vreo întâlnire cu un băiat;

– fetele trebuie să aibă meserii onorabile, de „doamne“; și ei au hotărât că cea mai bună meserie de „doamnă“ este cea de contabilă; fetele aveau cu totul

alte visuri – una ar fi vrut să facă sport de performanță, iar cealaltă s-a visat profesoară de engleză;

– o căsătorie trebuie aranjată de părinții copiilor, care știu ce înseamnă să întemeiezi un cămin; doar n-o să lași o fătucă de 18-25 de ani să aleagă de capul ei cu cine să se mărite.

Povestea poate părea desprinsă din secolul XIX, dar ea s-a petrecut în anii '90.

Acești părinți au fost convinși că trebuie să aibă o grijă deosebită față de fete și așa s-au priceput ei să își manifeste această grijă.

- O a treia categorie de părinți, cu adevărat specială, îi cuprinde pe aceia care, în momentele decisive, au tăria, iluminarea, înțelepciunea de a face un

pas înapoi și de a le da copiilor lor libertate de mișcare, de decizie, de acțiune, în pofida faptului că ei, părinții, au cu totul alte convingeri, credințe, concepții.

Ruxandra s-a îndrăgostit nebunește, pe când avea 16 ani, de un tânăr arab, student în România. Povestea lor de dragoste s-a depănat pe ascuns, ferită de ochii vigilenți ai colegilor, părinților, cunoșcuților și necunoșcuților. Era cu puțin înainte de 1989. La terminarea liceului, Ruxandra le-a spus părinților că iubește un băiat arab, că acesta urmează să plece la el în țară curând, pentru că își termină studiile – și că vor să se căsătorească.

În noaptea aceea a fost chemată „Salvarea“, pentru că mamei Ruxandrei i s-a făcut foarte rău, practic a făcut un șoc. Tatăl nu i-a vorbit fetei vreo două

săptămâni, iar jalea din casă s-ar fi potrivit mai bine unei înmormântări, decât unui anunț de căsătorie. Băiatul a plecat la el în țară, Ruxandra a rămas la ea în țară, părinții fetei au căutat să-i prezinte tot felul de tineri interesanți pentru a-și alege un soț...

Povestea de dragoste nu a fost însă zdrobită. În ciuda distanței geografice, în ciuda diferențelor culturale, în ciuda proverbului „Ochii care nu se văd, se uită“, în ciuda suferințelor părinților (căci, bieții oameni au suferit foarte mult, dar nu din cauza fetei, așa cum credeau ei, ci chiar din cauza lor și a convingerilor lor), cei doi s-au căsătorit după unsprezece ani de când a început povestea lor de iubire. Părinții Ruxandrei, la un moment dat, au făcut un pas înapoi, și i-au spus fetei să facă așa cum crede ea. Și Ruxandra a făcut cum a crezut ea că e mai bine – s-a căsătorit cu băiatul arab și și-a găsit fericirea.

Părinții Ruxandrei, avocați de profesie, persoane instruite, cultivate și cu o situație materială foarte bună, au crezut că e de-a dreptul înjositor pentru fiica lor „să umble cu un arab“. Mai mult, când au auzit că mai vrea să se și căsătorească cu el, au crezut că se prăbușește cerul peste ei. Nu pentru un asemenea viitor o pregăteau ei pe fiica lor... Ruxandra se putea căsători cu orice băiat din România, care să provină dintr-o familie bună etc. Un băiat arab era ceva de neacceptat.

Părinții Ruxandrei au dat însă dovadă de înțelepciune atunci când au hotărât să-i spună fiicei lor „*Fă cum crezi!*“ Asta s-a întâmplat însă după nouă ani de la data la care Ruxandra terminase liceul și părinții aflaseră de povestea ei de dragoste. În toți acești

nouă ani, Ruxandra a refuzat categoric să se căsătorească cu oricine altcineva. Iar părinții și-au dat seama că e mai bine ca ei să accepte ca fiica lor să-și urmeze chemarea inimii. Dacă însă ar fi luat această decizie mai devreme și nu după nouă ani, câtă suferință s-ar fi evitat?

Așadar, alege ce fel de părinte vrei să fii: unul despot, excesiv de autoritar, pentru care nu contează ce vrea, ce spune, ce gândește copilul? Sau unul care ține cont în primul rând de înclinațiile și particularitățile copilului și îl ajută să se descopere și să se împlinească?

4. Copilul este exact cum îl modelează părintele

Tu, ca părinte, ești unicul răspunzător de ceea ce este și devine copilul tău.

Ai un copil echilibrat, încrezător în sine, vesel, iubitor? Tu l-ai modelat. Ai un copil speriat, trist, nemulțumit? Și care se simte mereu pierdut în lumea asta mare? Tu l-ai modelat.

Mulți părinți, poate cei mai mulți, vor spune că nu e deloc așa, că ei i-au învățat pe copii numai de bine, că i-au sfătuit să nu facă una sau alta, dar degeaba... copiii nu i-au ascultat, au făcut

ce au vrut ei și, bineînțeles, lucrurile s-au terminat prost.

Ei bine, tu, părintele, ești singurul răspunzător de faptul că copilul tău nu te-a luat în seamă și nu te-a ascultat atunci când i-ai dat un sfat (poate că și tu obișnuiești să nu-l iei în seamă pe copil când îți spune ceva...).

Înseamnă că încă nu ai găsit calea de a ajunge la inima lui, înseamnă că, sufletește, încă ești departe de copilul tău.

Iar această cale până la inima copilului tău, **tu** trebuie să o găsești, pentru că tu ești adultul, tu ești cel care e mai puternic, tu ai viziunea de ansamblu și capacitatea de a lua decizii.

Trebuie să fii mai flexibil, mai creativ, mai inventiv, mai subtil, mai tolerant. Ieși din tiparele în care ești prins

ca în niște chingi. Lasă-ți mintea să zburde, să fie liberă, să primească semnale din lumea exterioară și să le înțeleagă. Dă-ți voie să gândești liber.

Modelele de educație pe care le știi – pune-le sub semnul întrebării atâta timp cât aplicarea lor te ține departe de copilul tău.

Totul trebuie pus sub semnul întrebării – de la bonețica pusă pe capul copilului când în casă sunt plus 25 de grade Celsius (obicei atât de răspândit și acum în multe sate românești), până la *Stai cuminte că, uite, râde lumea de tine...*

Atâta timp cât relația dintre tine, părinte, și copilul tău nu este una caldă, sinceră, de prietenie și iubire,

înseamnă că undeva, în mod fundamental, greșești.

Cine este copilul tău? Este exact persoana pe care ai creat-o tu, împreună cu celălalt părinte, prin atmosfera pe care ați avut-o în casă, prin felul în care i-ați vorbit și v-ați vorbit, prin ceea ce ați spus, dar și prin ceea ce nu ați spus.

Angela și Dan au un copil de 13 ani care merge foarte prost cu școala. Toți le spun că e deștept, dar e puturos și obraznic. Și ei cred același lucru – că au un copil deștept, dar obraznic, care nu-i ascultă. A ajuns să treacă clasa cu greu. Părinții sunt epuizați nervos de toată povestea. Încă din clasa întâi, copilul are meditari la diverse materii. Ambii părinți se străduiesc să facă lecții cu el când vin de la serviciu. Au aplicat toate

metodele – și vorba bună, și bătaia, și recompensa, și „fă ce vrei, eu nu mai pot“. Niciuna din metode nu a dat rezultate. Copilul a avut performanțe școlare din ce în ce mai coborâte. Aceasta însă nu pare să le spună părinților nimic, pentru că ei continuă să acționeze la fel ca și până acum.

Cine e răspunzător de rezultatele slabe ale copilului? Părinții. Ei sunt cei care nu au știut să aleagă școala potrivită, profesorii potriviți, nu au avut răbdarea de înger pe care trebuie să o aibă părinții cu copiii lor în toate situațiile. Părinții sunt primii care trebuie să găsească modalitatea de a apropia copilul de carte, de cunoaștere, de școală. Dacă părinții se așază la masa de scris cu un aer de ființe chinuite care, uite, după osteneala de la serviciu, mai vin să

facă și lecții cu copilul – această stare negativă se transmite și copilului, iar ideea fundamentală este *uite ce chinuială cu lecțiile astea!* De asemenea, dacă părinții îi transmit copilului, conștient sau nu, convingerea că numai împreună cu ei este el în stare să-și facă lecțiile, cum să mai aibă atunci încredere în propria capacitate de asimilare? Cu o asemenea stare de spirit, nu ai cum să ajungi premiant.

Maria are o fiică de 17 ani – Lidia. Lidia e frumoasă, ordonată, harnică, dar mediocră la școală și mereu nemulțumită, nefericită. Maria este foarte bine intenționată. Și se străduiește s-o învețe pe fiica ei numai de bine. Pentru ca fiica ei să nu sufere cât a suferit ea. Numai că Maria greșește în mod fundamental. Ea îi spune fiicei sale – uite, să

nu te căsătorești cu primul băiat de care te îndrăgostești, pentru că eu așa am făcut și nu a fost bine. Am divorțat, am rămas cu un gust amar, și practic niciodată nu am reușit să fiu fericită, deși m-am recăsătorit și soțul meu actual este un om minunat. Ce nu înțelege Maria este următorul lucru – două experiențe aparent similare, trăite de două persoane diferite – sunt experiențe diferite. Și pot fi diferite în mod fundamental. Adică, este foarte posibil ca fiica ei, căsătorindu-se cu primul băiat de care se îndrăgostește, să fie cât se poate de fericită.

Și așa face Maria cu fiecare experiență importantă prin care a trecut – îi spune fiicei ei să nu facă la fel, ca s-o menajeze, s-o scutească de suferințe, neînțelegând că nu se pune semnul egal între situațiile prin care a trecut mama și cele prin care trece fiica, întrucât eroinele acestor situații sunt ființe diferite. Și vorbindu-i tot timpul numai despre frustrări

și suferințe, Maria o face pe Lidia să fie și ea mereu tristă și încruntată, retrăind experiențele mamei. Această continuă stare de nemulțumire și tristețe o face pe Lidia să nu poată depăși stadiul mediocrității, să aibă rezultate slabe la școală, în ciuda calităților ei și a potențialului pe care îl are.

*

Dragi părinți, fiți conștienți mereu că tot ceea ce definește comportamentul, starea psihică și fizică a copilului vostru este conform modelului pe care îl oferiți. Dacă nu vă place ce vedeți la copilul vostru, corectați modelul.

*

Cum îl înveți pe copil să fie politicos cu ceilalți și să-și exprime personalitatea

fără a leza pe nimeni? Prin exemplul personal și prin explicații date la momentul oportun. Dacă tatăl se comportă în mod ezitant și laș, și copilul se va comporta la fel, pentru că nu știe să procedeze altfel.

Pe plajă, fetița Anemona, de patru ani, se joacă lângă un bazin de cauciuc pe care tatăl său i-l umple, cărând gălețușe pline cu apă de mare. Vine o altă fetiță, cam de aceeași vârstă, o frumoasă blondă cu părul creț și ochii albaștri, de mână cu tatăl ei. Se apropie de Anemona și, nici una nici două, îi pocnește o palmă în cap Anemonei de îi zboară acesteia șepcuța, iar Anemona cade lângă bazin. Anemona începe imediat să plângă, iar tatăl fetiței cu părul creț își ia rapid copilul în brațe și dispare precipitat printre oamenii de pe plajă.

Tatăl Anemonei sare imediat în sprijinul acesteia, dar copilul continuă să plângă de durere și, mai mult ca sigur, de indignare față de felul umilitor în care a fost tratată.

Era de datoria tatălui fetiței cu părul creț să intervină și:

1. să-i ceară scuze Anemonei și tatălui ei;

2. să îi pună din nou pe cap fetiței șepcuța;

3. să-i explice propriului copil că acesta este un comportament inacceptabil și să-i demonstreze cum trebuie procedat cu copiii.

Fugind cu lașitate de la locul faptei, nu a făcut decât să-i ofere un model greșit de comportament propriului copil, să arate că a tratat un alt copil ca pe un

obiect sau ca pe un animal față de care nu are nicio responsabilitate și să ignore un prilej foarte important de formare a caracterului propriei fiice.

5. De ce copiii își mint părinții?

De multe ori copilul își minte părinții. De ce? Răspunsul este simplu – **de frică**. Copilului îi este teamă că, dacă îți va spune sau va face un anumit lucru, tu, părintele, vei deveni nervos, vei țipa, îl vei certa; poate că, dacă îți stă în obicei, îl vei bate, îi vei impune un lung șir de interdicții și așa mai departe.

De fapt, din cauza ta te minte copilul. Din cauza felului în care reacționezi la ce ar avea el să-ți spună.

Copilul te cunoaște. Știe ce-ți place și ce nu.

Și știe și cum reacționezi când ceva nu-ți place. Și atunci, copilul, pentru a evita un scandal, pentru a te menaja de fapt pe tine și pentru a se menaja și pe sine – minte. Mai devreme sau mai târziu, tu afli că te-a mințit și scandalul e gata: *De ce minți? Așa te-am învățat eu?* Ei bine, ai să râzi, dar chiar așa l-ai învățat tu, părintele, să se poarte, prin reacțiile pe care le-ai avut.

Ce va fi data viitoare? Va căuta să te mintă și mai bine, că poate n-o să te prinzi niciodată.

Dacă tu vei fi întotdeauna blând și înțelegător, indiferent de ce îți spune copilul tău, cu timpul va renunța să te mai mintă.

Ioana are 24 de ani și este profesoară de limba franceză. (Suntem în anul 1999.) Mama ei îi cere imperativ ca la lăsarea întunericului să fie în casă, să nu iasă în oraș cu nimeni, nici cu fete, nici cu băieți, pe motiv că o fată cuminte nu face așa ceva. Ioana are cu totul alte concepții de viață: vrea să iasă cu tineri de vârsta ei la plimbări, la teatru, la cinematograful, la restaurant, să stea pur și simplu de vorbă cu colegii și cu prietenii ei și nu înțelege cum așa niște îndeletniciri nevinovate pot fi trecute la capitolul „preocupări de femeie ușoară“.

Și pentru a își trăi totuși viața cât de cât în acord cu propriile-i dorințe și preferințe, Ioana nu a găsit altă soluție decât aceea de a-și minți mama. Inventa tot felul de chestiuni gospodărești sau legate de serviciu, pentru a-și păstra mama cât de cât mulțumită, atunci când întârzia să vină acasă. Și în loc să fie două ființe apropiate, două prietene, mama și fiica

erau ca două inamice. Ioana era foarte nefericită că trebuia să-și mintă mama, căci o iubea foarte mult. Dar ce ar fi putut să facă? Iar mama era foarte nefericită că fiica ei nu era așa cum voia ea, mama, să fie – foarte cuminte, adică să nu intre în vorbă cu nimeni, să nu aibă nicun fel de altă preocupare decât serviciul și casa.

Conceptiile de viață ale mamei au fost o teribilă barieră între cele două femei – mamă și fiică. În loc de îmbrățișări – au fost distanțe și ascunzișuri lungi și reci; în loc de comunicare, de stat de vorbă – tăceri, tăceri, tăceri. Dacă fiica îndrăznea să deschidă gura și să spună ceva de genul „*Toți tinerii de vârsta mea au prieteni, prietene, ies în oraș*“ etc, răspunsul era de ani și ani același: „*Da, dar tu nu ai*

voie, nu trebuie să mă faci de râs, tu trebuie să fii o fată cuminte!“ Ce poți face într-o asemenea situație? Să te izolezi și să renunți la propriile concepții de viață și la propriile dorințe pentru a nu-ți supăra mama? Să te cerți cu propria mamă, producând cine știe ce consecințe? Sau să îi spui mamei exact ce vrea ea să audă – și pentru asta să minți? Greu de luat o decizie. Ioana a ales ultima variantă.

***Dacă știi că copilul tău te minte
caută să te schimbi tu, părintele.***

Atâta timp cât tu reacționezi nervos și intolerant la ce îți spune copilul, acesta va continua să te mintă. Nu vei putea să-i câștigi sinceritatea dându-i ordin: „*Nu mai minți!*“ O vei putea face

numai oferindu-i deplină înțelegere și blândețe.

6. De ce părinții își înfricoșează copiii?

Există părinți care nu se pricep să-și crească și să-și controleze copiii decât prin frică și teroare. Așa știu ei să se impună în fața copiilor.

Acești părinți au o problemă foarte serioasă. Dacă n-o conștientizează la timp și nu lucrează temeinic asupra ei, practic își pierd copiii. Pierdere în sensul că așa o distanță se așază între ei, încât părinte și copil devin doi străini.

Părintele are datoria de a nu își înfricoșa copilul.

Renunță la cuvintele și gesturile care înfricoșează. Frica și teroarea nu-ți vor aduce respectul copilului tău, cu atât mai puțin dragostea lui. Tu, ca adult, ce sentimente ai putea avea față de cineva care îți provoacă frică?

Renunță la a-ți mai înfricoșa copilul și vei reuși să ți-l apropii. Totodată îți va crește și respectul față de sine, pentru că vei vedea, **vei simți că evoluezi**, că devii mai bun.

Cum își înfricoșează părinții copiii? În felurite moduri. Prin gesturi, prin cuvinte, prin tonul folosit. Agresându-i fizic și/sau psihic.

- Agresivitatea fizică, începând cu ridicarea mâinii în semn de avertizare și terminând cu trasul de urechi, scuturarea copilului și bătaia probabil că înfricoșează cel mai tare.

- Agresiunea psihică este la fel de rea ca și cea fizică. Poate uneori e chiar

mai distructivă. Dacă, să zicem, de bătaie te poți feri, fugind, cum să te fe-
rești de amenințarea mamei că se sinu-
cide dacă cumva nu te măriți cu cel pe
care ți l-a ales ea? Poți să fii la sute de
kilometri de mama ta, dar aceste ame-
nințări tot îți macină sufletul și mintea.

• Sunt des folosite expresii care
transmit agresivitate, de genul:

• *îți dau una de nu te vezi;*

• *îți rup urechile;*

• *na, ca să ai de ce să plângi* – și
copilul primește (încă) o palmă.

• În parc, când copilul nu vrea să
lase joaca și să plece acasă, refrenul
părinților este: *Te las aici și plec*. Copiii
mici trăiesc o mare spaimă când mama
sau tata le spune așa ceva. Frica parali-
zantă de abandon pe care o simt copiii
când sunt amenințați astfel poate avea
urmări serioase.

● Afirmații de genul: *Nu mai vorbesc cu tine!* sau *Nu te mai iubesc!* – folosite atât de ușor de părinți în relația cu copiii lor – îi înfricoșează pe cei mici. Aceste cuvinte au o cu totul altă rezonanță în sufletul copilului decât în sufletul celui care le rostește și știe că nu e așa. Ele produc spaimă, nesiguranță, suferință. Ele de asemenea transmit ideea că dragostea părintească este una condiționată, folosită ca monedă de schimb, când de fapt nu e deloc așa. Dragostea părintească e un dat indestructibil și permanent, este necondiționată.

Vacanță. La munte, într-un restaurant. Un băiețel de patru ani cere ceva mamei în mod insistent. Mama îi spune că nu se poate. Băiețelul țipă mai tare. Mama îi spune: „Te duc și te încui în ca-

meră și te las acolo singur“. Băiețelul începe să plângă și mai tare și să urle înspăimântat.

*

Sigur că mama nu avea de gând să-și ducă la capăt amenințarea, dar era limpede că băiețelul suferea, că trăia momente de spaimă, de groază la gândul că-l va încuia singur în cameră. Copiii mici chiar sunt înfricoșați de singurătate, de întuneric, de uși încuiate, de zgomote mari.

*

Pare că forma de agresiune psihică cea mai utilizată este aceea indusă de tonul vocii. Foarte des aud la părinți un ton complet nepotrivit atunci când vorbesc cu copiii lor – fie ridicat, fie autoritar, fie îmbibat într-un reproș, fie de șef

care le știe el pe toate („*mânâncă întâi mămăliga și după aia brânza!*“ – dar poate copilului îi place să mănânce în altă ordine felurile de mâncare din farfurie).

Toate acestea – cuvintele, tonul, privirea, gesturile – pot înfricoșa.

Uitați-vă cum reacționează în general părinții când un copil varsă mâncare pe masă sau pe haine; sau scapă ceva pe jos și acel ceva se sparge. De câte ori ați auzit în asemenea situație ca părințele, mângâindu-l blând pe cap pe copil, să-i spună: *Nu-i nimic, se mai întâmplă! Lasă că spăl eu (sau curăț etc)?*

Regula este, dimpotrivă, ca în asemenea situații să îți cerți zdravăn copilul! Și eventual să-i dai și vreo două palme... ca să fie mai atent data viitoare!

*

Pe o terasă mică, la mare. Toate mesele ocupate. La o masă, o fetiță de vreo trei ani se juca cu aparatul de filmat al părinților. Atâta s-a jucat, că l-a scăpat pe jos. S-a făcut o liniște mormântală. Numai vaietele valurilor se mai auzeau. Se simțea în aer cum toată lumea aștepta ca mama sau tatăl fetei sau amândoi să reacționeze – să țipe, să o certe pe micuță, măcar un „ce-ai făcut!?” Dar, spre uimirea și... dezamăgirea tuturor, părinții nu au zis nimic. Mama a ridicat pur și simplu aparatul de jos și l-a pus pe masă de ca și cum ar fi fost o jucărioară neînsemnată.

Aș vrea să întâlnesc mai mulți părinți de acest fel. Cei despre care relatez aici au știut că, odată ce i-au permis copilului să umble cu aparatul,

urmasu să-și asume și riscul ca fetița să scape aparatul pe jos.

Într-o secție de poliție s-au prezentat o mamă cu fiica ei, care avea în jur de 15 ani. Veniseră să-și facă fata o nouă carte de identitate, căci pe cea pe care o avusesese o pierduse. Cât a stat la coadă, mama, de câte ori a deschis gura, i-a reproșat fetiței că e căscată, că e vai de capul ei, că uite cum pierd ele acum atâta timp la poliție din cauză că nu a fost ea atentă... Fata avea un aer supus și prin fiecare por al fiiței sale spunea: „Vai, mamă, iartă-mă că-ți pricinuiesc așa neplăceri!“. Avea un aer spășit și, prin privire, prin întreaga atitudine, se străduia din răspuțeri să câștige bunăvoința mamei. Când a fost așezată pe scaun pentru a fi fotografiată, lua o anumită poziție, după care căuta între-

bătoare privirea mamei, să vadă ce zice – e bine sau nu... Și mama a zis de nenumărate ori că nu e bine, ba bretonul, ba zâmbetul, ba bărbia...

Se vedea la biata fată că era apăsată de nemulțumirea aceea profundă a mamei și nu știa cum să facă s-o îmbunzeze. Și se mai vedea că ar fi dat orice pentru ca mama să fie mulțumită de ea.

Fiecare părinte trebuie să fie atent la tonul folosit în discuțiile cu copiii săi, la cuvintele pe care le spune, la gesturile pe care le face. Părinții nu trebuie să țipe la copii, să-i amenințe, să-i lovească. Toate aceste manifestări nu au nicio legătură cu educația și cu iubirea părintească.

Să-ți lovești copilul, să-l ameninți sau să-l ții în tensiune sunt niște deprinderi foarte nocive și foarte primitive – la urma urmei.

Ori de câte ori un părinte își lovește copilul trebuie să știe că asta trădează un eșec al lui, al părintelui în educarea propriului copil.

Să-ți controlezi copilul prin frică este ceva inuman. Să te simți puternic, autoritar, transmițând frică – este nedemn pentru un părinte, întrucât părintele este chemat ca, dimpotrivă, să-și ocrotească copilul și să-i ofere confort psihic, afectiv, fizic.

7. Exersează toleranța

Părinții au datoria de a fi toleranți cu copiii lor.

Un om tolerant nu poate să-și înfricoșeze copilul. Toleranța ne face să înțelegem că există diferențe și ne face să acceptăm aceste diferențe. Toleranța este o dovadă de iubire. Dacă părinții sunt toleranți cu copiii lor, aceștia ajung să se simtă mereu în siguranță, ajung să se simtă mai liberi și mai încrezători în forțele proprii și în părinții lor.

De exemplu, dacă fetița ta de doi ani vrea să se mai bălăcească în baie cu rășuștele și cu jucărioarele ei, iar tu, părintele, începi să te enervezi că nu vrea să iasă din baie..., că minutele alo-

cate băii au trecut..., e târziu..., ai multe alte treburi de făcut...

Dacă ești un părinte tolerant, o să-ți spui: *„Ei bine, nu e nimic rău dacă o las să se mai joace vreo zece minute, după voia inimii, iar eu o să mă culc ceva mai târziu din cauza asta.“*

Dacă ești un părinte intolerant, te vei enerva că nu te ascultă și o vei lua din baie cu forța; fetița va plânge; o să treacă mai mult timp până să o liniștești și s-o adormi; și vă veți culca cu un gust amar după toată întâmplarea – și tu și ea –, doar pentru faptul că tu nu ai știut să fii mai tolerant, mai îngăduitor. ...Și ar fi fost atât de simplu pentru tine.

8. Copilul tău este o ființă liberă

La fel ca și tine, copilul tău este o ființă liberă. Respectă-i libertatea.

Deși este – la început total – dependent de tine, copilul tău este și el o ființă liberă, care are dreptul de a i se respecta libertatea și demnitatea. Tu, ca părinte, ai datoria de a-l face să se simtă liber, de a-l ajuta să-și trăiască această libertate frumos, pentru a deveni un om împlinit, fericit.

Copilul nu este un apendice al personalității tale. Între tine și copilul tău nu trebuie să existe relații de subordonare, ci de iubire. Dacă există iubire, nu există ierarhii de tipul eu sunt șeful și

tu subalternul, eu dispun, că sunt adult și știu, iar tu execuți, că ești mic și nu știi. Copilul tău nu este subordonatul tău. Este un mare dar de la Dumnezeu. Copilul tău nu este sclavul tău, ci creatorul propriului său drum în viață. Toți copiii sunt creatori, sunt talentați, au genialitate. Faptul că această genialitate se pierde pe drum se datorează societății și, în primul rând, familiei – fapt demonstrat ca fiind adevărat de mai mulți oameni de știință contemporani.

A respecta libertatea copilului nu înseamnă nici a-l lăsa de izbeliște și nici a-l lăsa să facă orice-i trece prin cap – ca să se simtă liber.

Un părinte adevărat, responsabil, va spune **Nu** copilului ori de câte ori este nevoie – dacă acest **Nu** este în interesul superior al copilului.

Părintele responsabil știe când să spună „Nu“ și are și forța și talentul de a o face.

Pentru a respecta libertatea copilului tău trebuie să înțelegi și să admiți faptul că el este o altă ființă decât tine. Nu trăi tu în locul copilului tău. Nu transfera visurile și dorințele tale asupra copilului tău. **El este o altă ființă, cu propriile-i visuri și dorințe.**

Nu-ți înăbuși copilul. Lasă-l să respire liber.

Când copilul tău ia decizia de a se căsători și își alege soțul sau soția, nu te amesteca în niciun fel în această alegere.

Este o chestiune strict personală a fiecăruia, o chestiune intimă, care nu

privește pe nimeni în afară de persoanele în cauză. Dacă ți se cere părerea, poți să ți-o exprimi și atât. Dacă îți cere un sfat, încurajează-l să-și urmeze inima. **Acordă-i libertate deplină.**

Aceeași libertate deplină trebuie să-i acorzi copilului tău și atunci când își alege meseria. Sau când și-o schimbă pe cea aleasă. Lasă-l să lucreze ce-i place. În fond, e atât de simplu să nu te amesteci.

Diana este o tânără femeie de 30 de ani, frumoasă, inteligentă, sensibilă. Este căsătorită de șapte ani, iar înainte de căsătorie a fost prietenă cu actualul soț alți cinci ani. În acești 12 ani, Diana nu a simțit că are pe cineva alături. Diana nu l-a iubit niciodată pe acest bărbat. Mama ei însă a hotărât că el îi va fi soț și gata. „E frumos, lucrează într-un post foarte

bine plătit – ce mai vrei?” o întreba mama, nedumerită. Când Diana îi spune „Dar nu îl iubesc“, mama îi răspunde: „Ce prostie mai e și asta cu iubirea? Pe vremea mea, nimeni nu punea problema iubirii și uite, lumea se căsătorea și totul mergea foarte bine...”

Acum Diana vrea să divorțeze, dar nu e în stare. Mama ei azi îi spune „Nu cumva să divorțezi, cine o să te ia, nu vezi cum arăți... (deși Diana arată foarte bine) și-apoi băiatul ăsta îți e ursitul...“, iar peste câteva zile îi spune „De ce stai ca proasta și nu divorțezi?“ Iar biata fată, complet dependentă afectiv de mamă, nu e capabilă să ia o decizie. Și această situație trenează de ceva timp. Urmarea – Diana este într-o stare de depresie, nu mănâncă nimic toată ziua, n-o interesează nimic altceva decât munca – și muncește zilnic, cam 12 ore, inclusiv sâmbetele și duminicile. Și îi dă zilnic raport mamei – ce a făcut, ce n-a făcut, ne-

*omîțând nici cele mai mici amănunte...
Dependența e absolută.*

Diana a avut și are toate șansele să fie fericită: este frumoasă, deșteaptă, cultivată, harnică, sociabilă.

Totul însă este anulat de faptul că deciziile privind viața ei sunt luate de mamă, și nu de ea. Diana a vrut să-i facă mereu pe plac, pentru că altfel îi creștea mamei tensiunea... Și poate că așa va face și în continuare, cine știe. Nimănui nu-i face plăcere să-și supere mama sau să-i pricinuiască vreun rău.

Lăsați-vă copiii liberi. Aveți încredere în ei. Fiți mereu calzi și aprobatori cu ei, veniți-le în întâmpinare când își exprimă dorințele și aspirațiile.

Copilul trebuie să simtă tot timpul în fundal căldura părintească și sprijinul necondiționat al mamei și al tatălui.

Un părinte adevărat este mereu prezent în viața copilului său, îl veghează, intervine când trebuie, se retrage când asta e mai bine pentru copil.

9. Încrederea în sine

Ajută-l pe copilul tău să-și construiască încrederea în sine. Confirmă-i această încredere, încurajează-l, laudă-l când reușește, nu-l critica atunci când greșește, ci corectează-l cu blândețe. Fără ton ridicat.

Cred că puțini părinți conștientizează cât de mult înseamnă cuvântul **Bravo!** spus copilului – indiferent de vârstă –, atunci când acesta are un succes. Când sunt mici, ai senzația că fiecare **Bravo** pe care îl primesc îi crește, îi face mai mari.

Pregătește-ți copilul pentru succese, iar nu pentru eșecuri.

Conștientizează tu și ajută-l și pe copil să conștientizeze succesele – mici și mari. Și bucurați-vă de ele împreună, din toată inima.

Încrederea în sine se construiește cu gândire pozitivă, cu emoții pozitive.

Dacă ai să-i spui copilului „A... *Nu știu dacă tu ești în stare să intri la facultatea X...*“, deja i-ai tăiat orice elan și i-ai subminat foarte serios încrederea în sine. Dar dacă îi spui: „*Sunt sigur că vei intra la orice facultate vrei, pentru că ești foarte bun, totul e să te hotărăști!*“, deja l-ai pus în starea câștigătorului – știe că va reuși și chiar așa se va întâmpla.

Cei care au încredere în ei, reușesc.

Pentru a-ți ajuta copilul să-și construiască încrederea în sine trebuie să-l iei în serios, să-l iei în considerație. El va simți asta. Va simți că este important.

Tratează-ți copilul ca pe egalul tău. Simte-te egalul lui. Este de o importanță crucială această atitudine. Îl va ajuta pe copilul tău pur și simplu să înflorească.

Copiii știu și simt când sunt luați în serios și când sunt tratați cu respect. Și copiii de vârstă foarte mică știu și simt asta. Și răspund pe măsură.

Să-ți iei copilul în serios mai înseamnă să-l ascuți cu atenție când îți vorbește. Învață să prețuiești vorbele copilului tău, pentru că sunt cu adevărat foarte valoroase. Și învață să îți cont de ce spune copilul tău.

Toate acestea îl ajută să-și construiască încrederea în sine.

10. Copilul tău este o ființă demnă

Respectă-i demnitatea. Nu-l jigni. Nu-l umili. Fii foarte atent la cum te porți cu copilul tău în public. Nu-l agresa. E foarte umilitor. Chiar și copiii de vârste foarte mici, de doi-trei ani, se simt jigniți și umiliți dacă mama sau tata se poartă brutal cu ei în public și suferă din cauza asta. Mulți părinți nu-și pun asemenea probleme, deși ele sunt esențiale în ceea ce privește dezvoltarea copilului, confortul lui psihic, formarea încrederii în sine.

Niciun copil nu merită și nu trebuie să fie jignit, umilit de către părinții săi.

Cum își umilesc părinții copiii? În nenumărate feluri, din păcate:

– prin vorbe urâte: *ești prost, ești nebun, ești tâmpit, idiotule!, nesimțitule!* etc,

– prin gesturi: o palmă este o jignire, o umilire; un tras de urechi – la fel; o zgâlțâială dintr-aceea prin care prinzi copilul de un braț sau de ambii umeri și-l scuturi bine – este tot o umilire (această zgâlțâială îl afectează nu numai psihic, ci și fizic, având efecte nefaste asupra creierului),

– prin atitudini care exprimă indifeerență, nepăsare, neglijență.

Pe plajă, la mare, o mămică și un copilăș de cel mult doi ani. Povestea s-a repetat zilnic, tot sejurul. Copilașul începea

să se joace în nisip. Mama începea să țipe că iar își pune nisip în păr, că abia l-a spălat pe cap, că nu înțelege să nu mai ridice lopățica cu nisip în sus... Cu cât mama ridica tonul mai sus, cu atât fetița plângea și țipa mai tare. Nu lipseau „complimentele”: nesimțită, proastă etc. Observațiile și jignirile acestea, pe ton foarte ridicat, durau cât stăteau pe plajă.

Firește că mama era convinsă că acționează spre binele copilului. E greu însă de înțeles cum o mamă se poate aștepta ca pe nisip, la mare, copilașul său de doi ani să nu se joace cu nisipul. Dacă, însă, în loc să-și folosească timpul pentru observații și dojană, s-ar fi jucat în nisip împreună cu fetița ei, sigur ar fi găsit o metodă s-o ferească de a-și mai pune nisip în păr. Chiar am avut impresia că de fapt fetița făcea asta

intenționat, pentru a o face pe mama ei s-o vadă, s-o bage în seamă. Numai că, în loc să primească duioșia și căldura maternă, primea un șuvoi de observații umilitoare și complet nefondate.

O formă de umilire mai specială este aceea în care unui copil i se dă în mod constant un alt copil de exemplu. Cum ar fi:

- *„Uite ce bine învață fratele tău!”*
 - *„Uite ce cuminte e fratele tău!”*
 - *„Uite cum mă ascultă fratele tău!”*
 - *„Uite ce bine mănâncă fratele tău!”*
- etc.

Acel copil care este mereu pus pe locul doi în raport cu un alt copil, de cele mai multe ori cu un frate al său, pe de o parte se simte umilit de faptul că mereu el este mai prejos, iar pe de altă parte se

simte mereu pe locul doi. În cazul fraților, de cele mai multe ori, copilul tratat ca fiind pe locul doi rămâne pe viață cu un sentiment de invidie față de fratele său. Dar nu e numai atât. El chiar va fi mereu pe locul doi, sau pe ultimul loc, în toate împrejurările – la serviciu, în familie etc. Asta pentru că așa a fost programat de mic – să fie mai puțin bun decât celălalt.

Așadar, atenție, părinți: **tratați-vă copiii la fel și nu-l dați constant numai pe unul și același drept exemplu celuilalt.**

Există foarte mulți copii nefericiți, triști. Să nu credeți că vorbesc de copiii aflați în grija statului, care au într-adevăr multe motive să nu fie tocmai fericiți! Mă refer la copiii care au șansa să se nască și să crească într-o fa-

milie normală. Binecuvântările acestui dar extraordinar – **familia** – uneori sunt anulate de chiar cei care o formează, adică de mama și tatăl copilului, cel mai adesea prin aceea că înțeleg prost noțiunea de **autoritate părintească**. Ei cred că asta înseamnă un fel de raport stăpân–sclav, în care stăpânul știe tot și are întotdeauna dreptate, iar sclavul trebuie să se supună orbește, demnitatea copilului fiind o chestiune neglijabilă. Cu o asemenea atitudine, părintele nu face decât să deterioreze relația sa cu copilul și, în final – **se instalează distanța între părinte și copil**.

Singura autoritate pe care ți-o poți permite cu ceilalți și, în primul rând, cu copilul tău, este autoritatea iubirii.

11. Copiii obraznici

Părinții – și în general adulții – foarte ușor spun unui copil: „Ești obraznic!“. În 99% din cazuri exagerează în mod grosolan. Această exagerare arată o inexplicabilă lipsă de grijă față de sensibilitatea copilului.

Pe copil îl afectează profund eticheta de „obraznic“. De ce să-i pui copilului în mod gratuit acest stigmat pe frunte?

Când vă aflați – să spunem – în sala de așteptare a unui aeroport, stați pe un scaun și priviți în jur. Veți vedea că toți copiii mici, de 1–7 ani, se deplasează alergând. Modalitatea firească, naturală, de deplasare a unui copil mic de la un punct la altul este alergarea. Cereți-i unui copil de doi-trei ani să vă aducă o jucărie din camera lui sau frunza care

tocmai a căzut din copac și veți vedea că se va duce și va veni fugind. Vă imaginați un copil de doi-trei ani mergând agale, precum un adult?!

Cu toate acestea, de foarte multe ori adulții le spun copiilor că sunt obraznici pentru că aleargă!

La fel și cu râsul. Pornirea naturală a copilului este de a zâmbi și de a râde. Un copil iubit de părinții săi și care se simte pe teren stabil, asta face – zâmbeste, râde, e fericit. Este nerezonabil, nefiresc, să-i interzici unui copil să râdă, indiferent de câți vecini sunt deranjați de chestia asta. Sau să-l treci din cauza aceasta în categoria... celor răi ori obraznici!

La mare, pe terasa unui restaurant, la masă. Sunt destui copii, de diverse vârste, cu părinții sau cu bunicii. Cum în-

drăznește vreun copil să vorbească mai tare sau să râdă mai zgomotos, imediat i se face un reproș și i se spune „Stai cuminte!“ Cum se dă un copil jos de pe scaun și începe să se zbenguiască, imediat este chemat sau adus la loc cu același „Stai cuminte!“

Acest îndemn este valabil pentru copiii care sunt sub șase-șapte ani, întrucât cei care au depășit această vârstă sunt cumințiți (timorați) deja. Nu se mișcă, nu comentează, stau cu ochii în farfurie și tot ce visează este să nu-i certe părinții sau bunicii în public – ca să nu se facă de râs.

Am stat peste o lună în acel loc, s-au perindat mai multe serii de turiști, iar de la tabloul copiilor „cuminți“ s-au abătut trei îngerași – un băiețel și două fete. Aceștia erau veseli, râdeau, cântau, alergau în jurul mesei – spre disperarea turiștilor de pe terasă. Chiar într-o zi, fetița cea mică (avea în jur de trei ani), râdea

*foarte frumos, jucându-se cu o păpușică.
Un domn cu părul alb le-a atras atenția
părinților s-o oprească din răs, că deran-
jează.*

Toți copiii aceia cuminți erau de fapt înfricoșați.

Iar despre adulții care se pot simți deranjați de râsul cristalin al unei fete de trei ani nu pot spune decât că trebuie să fie tare trist și rece în inima lor.

*Zi însorită, la Sinaia. Mă aflu în com-
pania câtorva scriitori, pe o terasă lungă
și îngustă, care are la un capăt un spațiu
mai larg, neocupat de mese. Noi suntem
așezați la celălalt capăt al terasei. Un
scriitor, să-l numim NY, ne spune că nu
a mai fost la Sinaia de pe vremea Ră-*

posatului, când Uniunea Scriitorilor avea aici, în cartierul Cumpătul, o casă de odihnă, pierdută prin retrocedare. Ne face cunoscut și un banc, pe care pretinde că l-a scornit el: „De când nu mai vin scriitorii la Sinaia? De când și-au pierdut... Cumpătul!“

Imediat după rostirea bancului, în timp ce noi ne străduiam din politețe să râdem, își fac apariția printre scaunele noastre trei cățeluși, puși pe joacă. NY imediat intră în „vorbă“ cu ei, îi face să se atace unul pe altul, să urle, să schelălăie îngrozitor în hohotele nestăvilite de răs ale interlocutorului nostru.

După minute lungi, greu de suportat, cățelușii părăsesc terasa și atunci NY deschide o altă discuție, anume despre faptul că literatura contemporană ar fi distrusă în mod sistematic de editori. Aceștia sunt, în opinia lui, niște rechini dornici de înavuțire care pretind că ope-

rele lui NY nu se vând și de aceea nu-l publică sau îl publică în tiraje foarte mici.

În timp ce NY ne împărtășește convingerile sale, în spațiul liber din celălalt capăt al terasei vine Domnul M, și el scriitor, însoțit de fiica sa, Rosemarie – care are în jur de doi ani și jumătate. Domnul M rămâne în picioare și intră în vorbă cu o doamnă în vârstă, scriitoarea EN. O altă fetiță, cam la nouă ani, Maria, se apropie de Rosemarie și pretinde că vrea să-i ia rochița. Rosemarie aleargă în jurul tatălui său, urmărită de Maria, și râde cu toată ființa. Are o voce plăcută, puternică, sonoră, ca o cântăreață de operă, cum nu te-ai aștepta de la un copil de doi ani. Toată lumea o ascultă.

Vădit deranjat, NY îi adresează injurii Domnului M și îi strigă pe un ton autoritar să-și ia copilul de acolo și să se ducă pe munte, să nu mai deranjeze lumea! Râsetul unui copil de doi ani îl scoate din sărite pe scriitorul ce tocmai

antrenase câinii vagabonzi într-un vacarm de care se bucurase atât de tare.

Domnul M privește câteva clipe descumpănit în jur, apoi își continuă liniștit discuția cu Doamna EN, lăsând copiii să se joace în continuare de ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Mai târziu l-am întrebat cum de a putut să rămână impasibil la admonestările lui NY și nu a întrerupt joaca copiilor, cum ar fi făcut orice alt părinte în locul său. Mi-a răspuns, zâmbind cu subînțeles, că s-a uitat în jur să vadă dacă nu cumva există vreo plăcuță pe care să scrie INTERZIS PENTRU COPII și, cum nu a văzut așa ceva, nu a considerat necesar să-i răspundă lui NY.

Și a adăugat: „Numai un om căruia nu-i plac copiii poate fi deranjat de râsetele unei fetițe de doi ani. Iar eu nu înțeleg de ce trebuie să le facem întotdeauna pe plac celor ce nu iubesc copiii, și să ignorăm faptul că sunt atâția alții

căroră le face bine să-i privească pe copii jucându-se.“

I-am dat dreptate. Și mi-a trecut prin minte și ideea că probabil aici stă de fapt secretul tirajelor mici ale oprelor lui NY. Nu știu cui îi face plăcere să se pună în contact cu scrierile cuiva care nu iubește copiii, chiar dacă-i place să se joace cu câinii...

Domnul M s-a dovedit a fi unul dintre acei părinți care nu-și pierd... cum-pătul și își apără copiii de răutățile celor ce nu-i iubesc. Lumea ar câștiga enorm dacă toți părinții ar acționa așa.

12. Stresul tău și al copilului tău

Unii, mulți chiar, iau în răs problema stresului la copiii. *„De unde stres la copil când, vorba 'ceea, nu are nicio grijă, nicio supărare, nu are grija zilei de mâine, totul îi este asigurat pe tavă...”*

Nimic mai eronat. Copiii pot fi, și chiar sunt, stresați. Ca părinte, tu însuși îți poți stresa copilul, chiar dacă îi asiguri hrană, haine, jucării din abundență.

Iată doar câteva exemple:

– Copilul tău a luat o notă proastă la școală și, știind ce reacție vei avea când vei afla (țipete, amenințări, jigniri), alege să nu-ți spună deocamdată, să mai amâne acest moment de-a dreptul înfri-

coșător pentru el. Pe de o parte, îi este frică de tine, pe de altă parte, nu vrea să te vadă supărat. Ei bine, copilul tău este stresat de toată această situație și acest stres va ține până când își va lua inima în dinți și-ți va spune. Să nu crezi că aceasta este o situație ușoară pentru copilul tău.

– Fiica ta, studentă, necăsătorită, tocmai a aflat că este însărcinată. Trăiește clipe de groază – cum să-ți spună așa ceva? Ce vei spune tu, mama, care crezi cu toată ființa ta că fiecare fată trebuie să fie castă atunci când se căsătorește? Mai ales că tatăl copilului, din lașitate, a dat bir cu fugiții... Ei bine, fiica ta trăiește un puternic stres până în momentul în care situația va ajunge la un deznodământ.

– În general, un părinte care e mereu nemulțumit, dezamăgit, îngrijorat, generează prin atitudinea sa stres pentru copil.

Învăță-ți copilul să-și gestioneze propriul stres.

Învăță-l că nu există probleme de nerezolvat, că orice problemă are o soluție. Și că tu îi ești alături și îl ajuți, indiferent de ce se întâmplă.

Începe prin a folosi cât mai puțin – și cel mai bine ar fi deloc – cuvântul „**Aoleu!**“. Acest cuvânt anunță întotdeauna ceva rău. Induce o emoție negativă, o spaimă. Renunță la el.

Învăță-ți copilul să nu se teamă de schimbare, să fie deschis noului. Preocupă-te tu, ca părinte, să creezi situații în care copilul să se confrunte cu noul: o vacanță într-un loc necunoscut, o întâlnire cu persoane pe care nu le cunoaște, o vizită la un muzeu – sunt nenumărate posibilități. Încetul cu încetul, va învăța să nu se sperie de nou. De

foarte multe ori, teama de nou și de schimbare generează stres. Nu-l ține pe copil mereu între aceiași patru pereți, în același parc, între aceiași oameni.

Învață-ți copilul să nu fie timid.

Timiditatea ajunge să fie de multe ori sursă de stres: să nu îndrăznești să deschizi gura în public, să nu îndrăznești să bați la o ușă, să dai un telefon etc – toate acestea generează teamă, neliniște, tensiune.

Învață-l să nu se teamă de oameni. Pentru asta e nevoie ca în primul rând să nu se teamă de voi, de părinți, apoi de ceilalți membri ai familiei, dar și de toți ceilalți oameni din jurul său – profesori, colegi, rude, prieteni etc.

Învață-ți și încurajează-ți copilul să vorbească, să comunice, să spună ceea ce are de spus.

***Învăță-l să exprime în cuvinte
gândurile: ce vrea, ce simte, ce speră,
ce planuiește și la ce visează.***

Comunicarea, dublată de încrederea în sine, îl va ajuta să facă față oricărei situații.

***Învăță să-ți gestionezi stresul și
învăță să nu-ți stresezi copilul.***

13. Nu mai fi îngrijorat!

Niciunui copil, indiferent de vârstă, nu-i place să-și vadă părinții supărați sau îngrijorați.

Trebuie, ca părinte, să înveți să fii relaxat, destins, să scapi de îngrijorare. 99% din îngrijorări sunt surori cu povestea drobului de sare (pentru cine n-o știe, o redau mai jos, foarte pe scurt.)

Am constatat următorul lucru: când îi spui cuiva „Nu mai fi îngrijorat/ă!“, răspunsul este: „Nu pot. Asta mi-e firea. Pun totul la inimă. Mă consum pentru orice...“ Toți acești oameni ar trebui să știe că poți pune totul la suflet și în sens pozitiv, constructiv. Totul este să-ți schimbi optica. „Adică cum, copilul să nu

mă asculte, să ia note mici la școală și asta să o pun la suflet în sens pozitiv și să nu mă îngrijorez!?” – ar fi replica firească. Și eu aș spune:

– Da, tu, părintele, nu trebuie să te îngrijorezi. Nu asta trebuie să-ți fie reacția. **Nu prin îngrijorare trebuie să răspunzi la problemele cu care se confruntă copilul tău, ci prin găsirea rapidă de soluții.**

Deci, dacă fiul sau fiica ta are o problemă, caută să nu te îngrijorezi (pentru că aceasta îți face rău și ție, și copilului) și caută să găsești cât mai repede cea mai bună soluție la problema respectivă.

Să continuăm pe baza exemplului de mai sus. Dacă copilul nici nu te ascultă și nici nu merge bine cu școala, ce ar trebui să faci tu, ca părinte? Ar trebui să înțelegi că această situație este un semnal pentru tine, o cortină din spațele căreia trebuie să auzi venind strigătul de ajutor al copilului. De fapt,

copilul tău spune ceva de genul: „*Mama, tata, ajutați-mă, veniți mai aproape de mine, înțelegeți-mă. Sunt într-un impas și nu știu ce să fac!*“

Iar tu trebuie să mergi în întâmpinarea copilului tău, cu calm și cu blândețe, fără îngrijorare, cu încredere în faptul că totul se va rezolva repede și bine. Trebuie doar să cauți soluția potrivită.

Nora a fost o elevă premiantă în primii opt ani de școală. Nora este o fetiță cuminte, silitoare, conștiincioasă, inteligentă.

În primul an de liceu, notele Norei s-au învârtit însă în jurul lui 7. Ce s-a întâmplat? La liceul cu pricina nu se făcea carte. În primul rând – toată lumea chiu-lea, începând cu mulți dintre profesori și terminând cu elevii. Nora, în inocența și

nevinovăția ei, era convinsă că așa trebuie să fie la liceu, că asta e viața de liceean – să stai mai mult prin parcuri, decât la școală. Când mama Norei a văzut ce note ia fiica ei și știind că cu totul alta ar fi trebuit să fie situația, s-a dus la școală și a vorbit cu dirigintele. Acesta a întrebat-o: „Vreți să urmeze o facultate?” „Da” – a spus mama (era pe vremea când la facultate se intra prin concurs și nu existau facultăți particulare). „Atunci mutați-o la un alt liceu!” – a spus profesorul.

La sfârșitul anului școlar, părinții Norei au rezolvat transferul acesteia la un alt liceu, unde problemele se puneau cu totul și cu totul altfel. Nora a plâns, a cerut să nu fie mutată de la liceul în care făcuse primul an... Ce a urmat? Pentru că colegii și unii profesori credeau că era vorba de o mutare disciplinară, Nora a vrut să le demonstreze că e foarte bună. Și a reușit. A fost prima în clasă în fiecare

an, a obținut locul I pe țară la mai multe olimpiade și a urmat două facultăți.

Și toate acestea au fost posibile pentru că părinții Norei, în loc să se îngrijeze, spunându-și „*Vai ce prost merge cu școala!*“, și să își certe copilul, și-au spus: „*Trebuie să facem ceva, trebuie s-o ajutăm pe Nora!*“ și au făcut exact ce a fost mai bine pentru fiica lor.

Vă rog să rețineți: părinții nu au cerțat-o pe Nora pentru rezultatele slabe la învățătură. Au menajat-o. Au avut încredere în ea și au înțeles că numai contextul o determinase să fie altfel decât era ea de fapt.

Și acum – povestea drobului de sare:

Bărbatul vine acasă și-și găsește nevasta și soacra plângând de mama focului și dându-se de ceasul morții.

– Ce-i? Ce s-a întâmplat? întrebă bărbatul.

Și femeile încep să-i spună:

– Uite, drobul de sare e pe sobă; lângă sobă, în pătuț este copilașul nostru cel drag, iar pisica... pisica o să se urce pe sobă, o să facă să cadă drobul de sare pe copil... Și uite așa... copilul o să moară... Și de-asta plâneau ele îngrijorate. (Citiți urmarea într-un volum de povești de Ion Creangă.)

Analizează-te puțin și o să vezi că 99% din motivele de îngrijorare legate de copilul tău sunt aidoma celei din povestea de mai sus.

În general, părinții sunt îngrijorați pentru că:

– copilașul face tot felul de pozne, „este obraznic“ (una dintre expresiile încetățenite bine) la grădiniță și educatoarea are mai mereu ceva de reclamat...

– copilul lor este la vârsta „periculoasă“ și este într-o continuă agitație, răzvrătire, nemulțumire; nu-i ascultă pe părinți, nu spune unde se duce, cu cine, ce face când vine noaptea târziu acasă...

– fiul sau fiica are o meserie care nu-i aduce mulți bani sau care nu e privită „cu ochi buni“ de unii sau de alții...

– fiul sau fiica s-a căsătorit sau e pe cale să o facă cu o persoană nepotrivită...

...numai motive de îngrijorare și nemulțumire!

De fapt, toate acestea trebuie luate mult mai în ușor **și rezolvate ori acceptate cu blândețe și cu zâmbetul pe**

buze, întotdeauna lăsându-i pe copii să se exprime liber.

Vă faceți mult rău și vouă și copiilor voștri cu aceste îngrijorări. Renunțați la ele!

Starea de îngrijorare a ajuns să le fie unora reflex necondiționat. Schimbați această situație, dacă vă aflați în ea! Spuneți-vă că viața e minunată – și faceți toate eforturile să și **simțiți** asta –, spuneți-vă că copilul vostru e minunat – chiar dacă face pozne la grădiniță, nu e premiant la școală, nu face meseria pe care ați visat-o voi pentru el, nu se căsătorește cu cine trebuie (asta după părerea voastră, a părinților).

Prin autocontrol se poate scăpa de îngrijorare. Formați-vă convingerea că toate obstacolele se pot depăși, că păstrarea calmului și a echilibrului este fundamentală. Beneficiile, veți vedea, sunt extraordinare.

Fii mereu atent la copilul tău, veghează asupra lui și intervino când este cazul, dar fundalul să nu fie starea de îngrijorare, ci o stare de seninătate, calm, bucurie, fericire, iubire.

14. Ce îi transmiți copilului tău?

Analizează-te un pic:

- care îți sunt valorile;
- care sunt ideile în care crezi cu tărie;
- care îți sunt ticurile verbale cu valențe negative.

Toate acestea le transmiți copiilor tăi.

De exemplu, dacă pentru tine valoarea supremă o reprezintă banii – asta transmiți copilului tău. Și el va crede că banii sunt cel mai important lucru în viață. Căci „*cu bani poți cumpăra orice*“, nu-i așa?

Alt exemplu: Orice succes se obține cu multă trudă, cu multă chinuială, cu efort și, de fapt, a obține un succes – este ceva foarte greu. Și copilul preia această filozofie, că trebuie să treci printr-un mare chin înainte de a ajunge la bucuria succesului. Ba mai mult, preia și starea de spirit corespunzătoare – e greu, e greu, e greu... Numai că această teorie nu e tocmai adevărată, pentru că, în general, cei care ajung la un mare succes, într-un anumit domeniu, sunt cei care și-au urmat marea pasiune a vieții lor. Iar să muncești serios pentru a-ți urma o pasiune – nu este deloc greu sau chinuitor, dimpotrivă, este o mare bucurie.

Un exemplu de tic verbal: *Stai cu-minte* (sau alt îndemn), *că râde lumea de tine* (sau *râd copiii de tine*)!

Repetându-i copilului mic acest lucru, că **râde lumea de el**, și continuând să i-l spui și când este ceva mai

mare, reușești să-i instalezi în suflet teama de lume și să-l faci un mare timid. Îl blochezi. Va prefera să tacă, în loc să vorbească – pentru ca lumea să nu râdă de el; va prefera să piardă cine știe ce oportunități în loc să acționeze – de teamă să nu se facă de râs, să nu fie ridicol, de teama lui „*râde lumea de tine*“.

O spusă în aparență atât de nevinovată și, în concepția multora, foarte educativă, odată înșurubată în mintea unui copil, îi va ghida comportamentul în defavoarea propriei persoane. Căci, să nu te exprimi, să nu îndrăznești să spui, să faci, să te manifesti – este ceva ce te face nefericit, nemulțumit și te plasează adesea pe ultimul loc în societate.

Un alt exemplu de tic verbal (auzit la multe femei): „*Toți bărbații sunt niște porci*“. Repetând sistematic această afirmație, o transmiți și copiilor tăi.

Dacă ai o fiică, aceasta îi va privi cu mare neîncredere pe bărbați și va pleca de la premisa: *toți bărbații sunt niște porci* – că așa a auzit ea, încă de când era mică, de la mama ei. Acest „refren“ îi poate bloca pur și simplu viața afectivă. Fiica se va situa mereu pe poziția celei care așteaptă să fie dezamăgită. Iar în final chiar asta va atrage.

Dacă ai un fiu, acesta va căuta să se conformeze spuselor mamei și se va purta ca atare cu fetele și femeile din jurul lui.

Și încă un tic verbal – sau, la unii, mai mult decât atât: *Copii mici, griji mici... Copii mari, griji mari...* Dacă tot spui asta față de copiii tăi, ajungi să le cuibărești în suflet o falsă vinovăție. E foarte apăsător să trăiești cu sentimentul că ești izvor de griji și probleme pentru mama și tata, că, cu cât crești, cu atât le faci griji mai mari.

Nu e mai bine să le spunem copiilor că sunt izvor de bucurii și de clipe minunate?

Iată un alt exemplu de manifestare a unui comportament automat prin care părinții infiltrează un program dăunător în subconștientul copiilor lor. Mama i-a spus fiului tot timpul „*Mănâncă tot din farfurie, ca să te faci mare.*“ Acest îndemn a fost auzit permanent de copil, de mai multe ori pe zi, în primii ani de viață și, „cuminte“ fiind, a mâncat tot.

Acum, când copilul este adult și are copii la rândul său, **din reflex** spune același lucru: „*Mâncați tot din farfurie, ca să vă faceți mari.*“ Și copiii mănâncă. Numai că, această nouă familie trăiește acum în SUA, unde porțiile de mâncare sunt imense și unde obezitatea este o problemă foarte serioasă, și nu în Europa, unde crescuseră cei care acum sunt părinți.

Părinții își dau seama că n-ar trebui să le ceară copiilor să mănânce atât de mult, **dar nu știu cum să se ferească de acest** „*Mănâncă tot din farfurie, ca să te faci mare!*“ cu care ei au fost crescuți de părinții lor. Pur și simplu reiau refrenele eterne ale propriilor lor părinți.

Fiecare părinte, în adâncul ființei sale, știe exact ce trebuie să facă în relația cu copilul său, dar cuctumele care i s-au implantat în minte încă din copilărie îl împiedică să se comporte așa cum îi dictează interiorul.

Așadar, e bine să fim atenți la ce spunem, la ce transmitem copiilor noștri, la programele cu care le alimentăm subconștientul.

15. Cuvinte care nu trebuie rostite

Părinții prea ușor le adresează cuvinte grele și, în fond, nedrepte, copiilor lor. **Eu te-am făcut, eu te omor!** este ceva... ce nu trebuie niciodată, din niciun motiv, nici rostit, nici gândit, nici simțit. Și totuși, mulți părinți spun propriilor lor copii aceste cuvinte!

Părintele trebuie să fie conștient de faptul că nu are drept de viață și de moarte asupra copilului său. Viața nu este creată de părinte, ci de altcineva, de altceva... într-un plan mult mai înalt. Părintele biologic este cel prin care viața este dusă mai departe, dar nu el este creatorul vieții, „autorul“ copilului. **Părintele nu creează viața, ci doar o transmite.**

Dincolo de asta însă, este de-a dreptul barbar să-ți ameninți copilul cu moartea. Sunt cuvinte foarte grele, care nu știu dacă se mai șterg vreodată din sufletul copilului căruia i-au fost adreseate.

Alte lucruri ce nu trebuie să le fie spuse copiilor niciodată, sunt:

- „Explicații“ de genul: *„Noi de fapt nu ne-am dorit copii (nu te-am vrut), tu ai apărut printr-o eroare!“* sau *„Tatăl tău (mama ta) m-a lăsat din cauza ta“*.

- Cuvinte precum *„o să mă ai pe conștiință“* sau alte expresii prin care îi spui copilului că el este cauza unei potențiale sinucideri sau îmbolnăviri ale tale.

- „Complimentul“ **Ești rău/rea!** Este folosită atât de des această afirmație, încât începe să treacă drept ceva „drăguț“ sau ceva neutru. Ea trebuie însă eliminată din vocabularul unui

părinte în relația cu copilul său, pentru că, în realitate, încărcătura acestor cuvinte este una foarte nocivă.

O doamnă îi spune fetei de doi ani:

– Vino la mine să te pup, că tare ești frumoasă!

Fetița fuge și vociferează, declarând că nu vrea să fie pupată.

– Ce rea ești! vine „drăgălășenia“ din partea doamnei.

O mămică intră cu fetița de trei ani într-un magazin. Până să se hotărăscă mama ce cumpără, fetița a început să strige ceva de genul „V’eau acadeaaaaaa!“ cât putea ea de tare.

– Aoleu, ce rea ești! s-a grăbit vânzătoarea să spună.

– Vă rog să nu-mi jigniți copilul, a spus mama pe un ton politicos. Și a fost foarte liniște după aceea.

În parc, o fetiță cam de cinci ani, însoțită de bona sa, se juca cu o păpușă. Vine la ea o altă fetiță, mai mică, și începe să-i tragă păpușa din mână.

– Dă-i și fetiței păpușa ta, spune bona.

Fetița refuză hotărât.

– Haide, dă-i și ei păpușa! insistă bona.

Fetițele continuă să tragă de păpușă, fără să vorbească între ele.

– Vai, da' ce rea ești, Mona! trage bona concluzia.

Este și nedrept și deplasat să-i spui unui copil că este rău. Și complet gratuit. Ceea ce e mai grav este că tot repetându-i copilului că este rău, chiar îl programezi să fie rău și în final va fi rău.

Și de fapt, răutatea invocată se află în sufletul celui ce rostește aceste cuvinte, nu în sufletul copilului care le aude.

Un lucru pe care trebuie să-l facem ca părinți pentru a da un bun exemplu copiilor noștri este următorul: să nu vorbim niciodată de rău pe semenii noștri în fața copiilor. Dimpotrivă, se cuvine întotdeauna să scoatem în evidență partea bună și frumoasă a fiecăruia. Astfel îi ajutăm pe copii să aibă mereu inima ușoară și să poată analiza lucrurile și oamenii fără prejudecăți, îi ajutăm să

devină oameni frumoși și încrezători în sine și în ceilalți, și nu niște clevetitori care nu respectă pe nimeni și îi tratează pe toți cu dispreț, neîncredere și suspiciune.

16. Gândirea pozitivă și emoțiile pozitive

Se vorbește și se scrie mult despre gândirea pozitivă. Departe însă de a se banaliza sau demonetiza, acest subiect este tot mai actual, mai viu și mai prezent în viețile noastre.

Gândirea pozitivă, emoțiile pozitive, optimismul sunt de o importanță crucială. Dacă vrei să-ți fie bine ție, copilului tău și tuturor celor din jur – trebuie să fii o persoană pozitivă, tonică. Numai așa aduci binele în viața ta. Numai așa **simți** binele.

Probabil ați observat că întotdeauna un copil mic transmite, prin mimică, cuvinte, atitudine, exact atmosfera din familie. Un copil care râde cu poftă, care e vesel, care glumește, cântă, dansează

spune ceva. Un copil care e trist, care plânge, care stă apatic într-un colț spune și el ceva.

Fiecare copil este oglinda familiei în care trăiește.

Tu, adultul, părintele, ești cel care creează atmosfera din casă, ești cel care face să răsunе casa de râsete sau de plânsete. **Tu ești cel care impune starea de spirit.** De exemplu, dacă pe covorul proaspăt curățat tocmai ți-a spart copilul un pahar plin cu suc, și cioburile s-au răspândit în toată casa, iar sucul... probabil că nu va mai ieși la spălat – ce faci? Începi să țipi la copil, să-l faci cu ou și cu oțet sau îi spui „*nu-i nimic, lasă că o să strâng eu cioburile și o să curăț covorul; nu-i nimic, se mai întâmplă...?*”

Tu faci atmosfera.

Dacă gândești pozitiv, îl înveți și pe copilul tău să facă la fel. Copilul e ca un burete care absoarbe tot ce are în jurul său.

Gândiți mereu pozitiv. Luați și scoateți în evidență partea bună a lucrurilor, partea frumoasă a întâmplărilor și a oamenilor.

Găsiți în voi resursele – căci ele există – de a face ca tot ce e rău, neplăcut să devină neglijabil. Spuneți-vă, aplicând învățăturile lui Napoleon Hill: „*În orice rău este un bine la fel de mare sau mai mare decât răul respectiv*“. Copiii voștri vor învăța asta și vor gândi și acționa la fel.

Folosiți cuvinte care transmit mesaje pozitive. **Fiți conștienți de faptul că cuvintele au o forță extraordinară.** Un cuvânt poate lovi mult mai adânc și mai

dureros decât o palmă sau o piatră. Alegeți-vă cu grijă cuvintele, căci au un mare impact asupra copiilor voștri, precum și asupra vieții voastre și a familiei voastre.

Emoțiile pozitive sunt stări de bine pe care trebuie să le cauți și să le trăiești tot timpul. Le vei transmite și celor din jur, și în primul rând copiilor tăi. Aceste stări de bine, de fapt, tot din iubire se nasc. Dacă dimineața, când te trezești și privești pe fereastră, te bucuri că vezi lumina zilei și ai inima ușoară, înseamnă că ești pe drumul cel bun. Mergi înainte!

17. Copilul tău poate fi fericit. De tine depinde asta

Lăsați-vă copiii să fie fericiți, amestecându-vă cât mai puțin și cât mai delicat în viața lor.

Vrei să-ți ajuți copilul să fie fericit, dar nu știi ce să faci? Ține cont de următoarele șapte sfaturi. Restul va veni de la sine.

1 – Cunoaște-ți copilul!

2 – Acceptă-l așa cum este!

3 – Fă pași spre el tot timpul!

4 – Nu-i pune poveri pe umeri!

5 – Fii mereu blând și zâmbitor!

6 – Ajută-l să-și formuleze un mare vis, un mare scop în viață!

7 – Iubește-ți copilul necondiționat!

1. Cunoaște-ți copilul!

De regulă, fiecare părinte își creează un șablon pentru copilul său. Părintele își fixează mental *ce și cum să fie copilul lui*. Și în foarte multe cazuri părinții țin cu dinții de acest șablon – după „principiul”: *știu eu mai bine...*

Sunt convinsă că fiecare dintre voi a auzit de cel puțin un caz în care tânărul a îmbrățișat o anumită carieră pentru că așa au vrut părinții. Carieră care l-a făcut nefericit și care, nu de puține ori, a dus la drame. De ce? Pentru că părinții fac o gravă confuzie între ceea ce își dorește copilul și ceea ce își doresc ei pentru copilul lor. Între cele două categorii de dorințe nu se poate pune semnul egal.

Chiar astăzi (e vara lui 2008) – în dimineața zilei în care scriu aceste rânduri –, o tânără femeie mi-a spus cu multă amărăciune că mama n-a lăsat-o să facă Dreptul și că, acum, îi pare foarte rău că nu a făcut această facultate; cu atât mai mult cu cât se află într-o situație – nu ușoară – în care cunoștințele de specialitate ar fi ajutat-o enorm. Mama nu i-a dat voie să facă Dreptul pentru că... o mătușă i-a spus că poate fi înjunghiată în lift de către cei care pierd procesele.

*

Cine ce ar mai putea comenta la acest argument? De ce poate atârna drumul unui tânăr!

*

Credeți că un părinte care îi impune copilului său o anumită carieră, împotriva dorinței acestuia, poate fi numit un părinte care-și cunoaște copilul? Răspunsul e unul singur: Nu.

Din fericire pentru noi toți și pentru omenire în general, există și părinți care îi încurajează pe copii și-i ajută să-și urmeze visurile. De asemenea, există părinți care, în momentele decisive, știu să facă un pas înapoi, dându-i copilului deplină libertate. Și există copii sau, mai bine zis, tineri care, cu durere în suflet că pricinuesc nemulțumire părinților nesocotindu-le sfaturile, își urmează visurile și chemările, trecând peste împotrivirea părinților.

Lăsați-i pe copiii voștri să-și urmeze visurile, chiar dacă voi vreți altceva pentru ei.

Oamenii fericiți și împliniți sunt cei care au făcut și fac ce le-a dictat inima.

Ce înseamnă de fapt să-mi cunosc copilul?

Înseamnă înainte de toate să-i descopăr, să-i cunosc și să-i cultiv înclinațiile. **Să-i descopăr vocația – adică ceea ce îl face pe el fericit și să-l ajut pe el să-și descopere și să-și urmeze vocația.** Este de datoria fiecărui părinte să facă asta.

Lăsați-i pe copii să-și aleagă ce meserie vor.

Indiferent ce părere aveți voi despre meseria aleasă sau către care se îndreaptă. Dacă o fac din pasiune, indiferent ce meserie este – le va aduce și

bani, și bucurie, și împlinire. Se vor simți mereu bine. Este complet falsă ideea potrivit căreia unele meserii sunt bănoase și altele nu. Fiecare meserie își are așii săi, vârfurile sale. Cei care ajung în vârf sunt pasionații. De exemplu, se spune că a fi medic sau avocat înseamnă a avea o profesie foarte bine plătită. Dar sunt sigură că fiecare dintre voi cunoaște mulți medici și avocați care nici bani nu au, nici performanțe extraordinare nu au atins, și nici mulțumiți cu meseria lor nu sunt. Știți de ce? Pentru că nu au făcut-o din pasiune. (Nu spun că neapărat i-au împins părinții spre cariera respectivă.) Când nu-ți faci munca din pasiune – nu ai nici performanțe, nici bani, ești mereu nemulțumit, stare care se transmite și tuturor celor din jur.

Așadar, este foarte important ca părintele să-i lase copilului deplină libertate în alegerea meseriei.

Când era în clasa a XI-a, prin anii '80, Eliza căuta să ia o hotărâre privind ce facultate ar trebui să urmeze. Ea era mezină a familiei. Avea o soră, economistă; un frate, inginer; și o altă soră, care terminase filologia și era profesoară de limba engleză. Aceasta din urmă era căsătorită tot cu un filolog, profesor de limba română. Întrucât tatăl ei decedase când ea era foarte mică, fratele preluase rolul acestuia. Mama, sora economistă și fratele îi explicară Elizei că singura facultate potrivită pentru ea era Contabilitatea de la ASE.

Eliza era atrasă de Română. Cei trei însă nici nu au voit să audă: „Să te trimită la țară și să mori de foame! Nici vorbă!“ Și i-au făcut Elizei un program temeinic de meditații, în care sora econo-

mistă și fratele o pisau zilnic cu cunoștințele lor.

După două luni de tratament intensiv de acest fel, Eliza a început să aibă migrene teribile. Cumnatul ei, profesorul de limba română, a avut o discuție cu ea despre starea ei de sănătate și despre aspirațiile ei pentru viitor. Înțelegând că migrenele veneau de la o muncă pe care Eliza o făcea fără nicio plăcere, cumnatul ei s-a oferit s-o mediteze el la română și engleză, ca s-o ajute să meargă la facultatea pe care dorea Eliza s-o urmeze.

Scandal monstru în familie! Nimeni nu a mai vorbit cu profesorul de română. Acesta însă și-a văzut de treabă, bucuros că Eliza era un elev cu o minte strălucitoare și extrem de silitor. Deși muncea mult mai multe ore decât în programul anterior – citind și conspectând mii de pagini de literatură, învățând săptămânal sute de cuvinte și expresii noi în limba engleză, scriind zilnic cel puțin un eseu

într-una din cele două limbi și rezolvând tot zilnic zeci de exerciții de gramatică –, Elizei i-au dispărut complet migrenele și nu i-au mai apărut niciodată. Eliza a intrat cu brio la Română-Engleză.

La câteva zile după anunțarea rezultatelor, profesorul de română trece pe la Eliza pe-acasă. Acolo, găsește adunată toată familia Elizei, inclusiv cea extinsă, – mama, fratele, sora economistă, bunicii, unchii, mătușile, într-un cuvânt toată lumea. Pe mesele întinse, mâncare, băutură, totul era pregătit pentru un mare chef. Eliza nu era acasă.

„Ce se întâmplă?” întreabă profesorul.

După multe ezitări, priviri piezișe și bâlbâieli, unul dintre unchii Elizei spune pe șleau:

„O surpriză pentru Eliza. Sărbătorim intrarea ei la facultate!”

„A, da, înțeleg“, răspunse cumnatul Elizei, care își dăruise tot timpul său liber cauzei acesteia, evident, fără nicio compensație materială. „Și singurii care am rămas neinvitați sunt filologii familiei, nu-i așa?“

„Păi așa este“, a venit necruțător răspunsul, „pentru că prin asta i-ai asigurat un viitor de sărăcie, ai dezavantajat-o!“

Profesorul a plecat fără comentarii. Astăzi, Eliza ține ore de limba română la o școală internațională, având ca elevi oameni de afaceri străini. Are un salariu de trei ori mai mare decât fratele ei inginerul și sora ei economistă la un loc.

Când lucrezi cu dăruire și faci exact ce ți se potrivește, ajungi printre cei mai buni din domeniul tău și împlinirea pro-

fesională aduce în mod firesc bunăstare și abundență.

Să-mi cunosc copilul mai înseamnă să-i cunosc temerile (de exemplu – teama de întuneric, ori de zgomote) și să-l ajut să scape de ele.

De asemenea, să-mi cunosc copilul înseamnă să-i cunosc forțele – fizice și psihice. Pentru că dacă nu i le cunosc și îl împing către cine știe ce acțiuni, îi pot face rău.

Familia Popescu are o fiică la liceu, cuminte, silitoare și dornică să aibă rezultate foarte bune la învățătură. Se pregătește pentru a intra la o facultate foarte bună. Fata este muncitoare, numai că rezultatele obținute nu sunt pe măsura

așteptărilor ei și ale părinților și nici pe măsura efortului depus de ea. Și atunci părinții ce fac? (Se apropia examenul de admitere la facultate și se anunțau cam 20 de candidați pe loc). Încep să-i dea diverse întăritoare și suplimente nutritive care să-i îmbunătățească memoria, concentrarea, puterea de muncă. Rezultatul? Fata nu a făcut niciun fel de salt și nu a reușit să intre la facultatea cu pricina. A intrat în anul următor la altă facultate, unde admiterea era mult mai ușoară.

Care era de fapt situația? Acest copil silitor și cuminte era de fapt mediocru. Această mediocritate se construise în toți anii de viață de până atunci, iar suplimentele nutritive nu aveau cum să schimbe situația. Părinții nu-și cunoșteau copilul. Îl credeau capabil de o mare performanță, dar copilul își pier-

duse de mult genialitatea. Și pentru că nu-l cunoșteau, l-au pregătit pentru un eșec (neintrarea la facultate din primul an).

Corina are o fiică, Ioana. Ioana este timidă, deșteaptă și foarte ascultătoare.

Corina a visat să devină actriță. Și-a dorit foarte mult să fie celebră. A urmat o cu totul altă carieră. În schimb s-a „ocupat“ de fiica ei: mai întâi a dus-o la o școală de artă, unde a făcut vreo patru ani pictură. Apoi s-a gândit că vrea s-o vadă cântăreață și au urmat patru ani chinuitori de pregătire pentru Conservator, deși șansele de reușită se anunțau minime încă de la început. Numai că la terminarea liceului, brusc, mama hotărăște că nu muzica, ci filmul este ceea ce i se potrivește fiicei ei și în consecință fiica, ascultătoare, va urma o facultate de

regie timp de mai mulți ani, repetând doi dintre ei. Rezultatul? O gravă criză de personalitate, declanșată de fapt din primii ani de școală (dar neobservată de cei apropiați) o aduce pe tânăra fată în cabinetele psihologilor și psihiatrilor.

Niciuna dintre meseriile pe care i le-a ales mama, de fapt, nu a atras-o. Ea are cu totul alte preocupări, dorințe, visuri. Dar nu și le poate îndeplini din cauza mamei, care „știe“ mai bine ce îi trebuie fiicei sale și ce nu... Or, comportamentul mamei demonstrează exact contrariul: că nu își cunoaște deloc fiica.

Pentru a-ți cunoaște copilul trebuie să-l asculți și să-i vorbești, adică să comunici cu el. Atunci când stai de vorbă

cu copilul tău – și asta trebuie să faci cât de des se poate – destupă-ți urechile și mintea. *Auzi ce îți spune copilul tău.* Este foarte important. Și pentru tine – că afli cum gândește, ce vrea, ce speră, ce-i place și ce nu-i place etc, – dar și pentru el. Lasă-ți mintea liberă. Ca să poți înțelege ce-ți spune copilul.

De fapt, marea artă este aceea de a ajunge atât de creativ și de înțelept, încât să fii în stare să te faci înțeles și acceptat de propriul tău copil.

Asta dovedește că ai ajuns să-l cunoști.

2. *Acceptă-ți copilul așa cum este!*

Această regulă este strâns legată de prima: **Cunoaște-ți copilul!** De ce? Pentru că dacă ajungi să-ți cunoști copilul înseamnă că îl vezi în adevărata lui lumină și că îl înțelegi. Iar dacă ai ajuns în acest punct este foarte bine să faci un pas înainte: să-ți accepți copilul așa cum este.

Mă întorc la șablonul mental pe care fiecare părinte și-l creează pentru copilul său. Nu trebuie să adaptăm copilul la șablon, ci șablonul la copil.

Vrei, spre exemplu, ca fiul tău să devină profesor, pentru că asta e tradiția în familie. Acest vis al tău face parte din șablon. Fiul însă nici nu vrea să audă

de profesorat. El vrea să devină pictor. Vrea o viață boemă. Vrea glorie, vrea să se vorbească despre el și picturile lui peste sute de ani. Ce faci? Îți urnești toate forțele și energiile pentru a-l băga în șablonul tău, convingându-l sau obligându-l să se facă profesor? Sau faci un pas înapoi și adaptezi șablonul la visul copilului tău?

Dacă ești liber de prejudecăți de genul: *Toți artiștii mor de foame!*, *Cine ia în seamă un artist?*, *Ce meserie e aia – pictor?* etc, atunci ai toate șansele de a-ți sprijini copilul în împlinirea propriului său vis. Dacă nu, va fi o mare risipă de energie în discuțiile contradictorii dintre voi și în final – amândoi veți fi nemulțumiți. Acceptă-ți copilul așa cum este.

Alina visează ca fiica ei să devină o mare balerină, s-o vadă pe scena Operei din Paris. O înscrie la Școala de Coregrafie, îi impune un regim de viață sever. Numai că fiica ei e cam plinuță, nu reușește să se abțină de la mâncare, iar grația nu este punctul ei forte... De fapt, fetița visează să devină cosmeticiană. Alina se încapățânează să o facă balerină și fetița găsește refugiu în și mai multă mâncare.

Fiica Alinei are acum în jur de 30 de ani, nu a scăpat de obezitate, și a devenit o cosmeticiană valoroasă în Germania. Întreaga ei viață de până acum a fost însă marcată de un continuu conflict cu mama, care a ținut morțiș s-o vadă balerină.

Mama și acum este nemulțumită de fiica ei (care „nu a fost în stare“ să

devină balerină) și sigur că această nemulțumire o marchează în continuare pe fiică, deși cele două se află la mii de kilometri distanță una de cealaltă.

Dacă Alina și-ar fi adaptat șablonul la copil, și nu ar fi ținut cu dinții s-o vadă balerină, probabil că fiica ei nu ar fi avut problema obezității, cu toate celelalte consecințe neplăcute care decurg de aici. Iar nemulțumirea mamei față de fiica sa nu ar fi existat.

3. Fă pași spre copilul tău tot timpul!

Să faci pași spre copilul tău înseamnă să-i vii mereu în întâmpinare, cu brațele deschise – atât în plan fizic, cât și mental și afectiv.

Nu te ții la distanță de copilul tău. Aproximarea are o importanță extraordinară. **Învăță să-i vii și să-i fii mereu aproape copilului tău. De tine depinde această apropiere.**

Ia-ți copilul de mână, indiferent dacă îi ești tată sau mamă, îmbrățișează-l, dă-i mângâieri și sărutări părintești. Arată-i că îl iubești. Nu te jena, nu fi timid, nu te zgârci.

Iar când un copil aleargă spre tine cu brațele deschise – indiferent dacă îi ești părinte sau nu –, deschide și tu brațele și primește-l la pieptul tău! Am asistat la o scenă în care Andra, o fetiță de șase ani, fugea spre profesoara ei de spaniolă, de bucurie că o revedea, iar profesoara n-a schițat niciun gest să o ia în brațe sau de mână... sau altceva prin care să răspundă manifestării de afecțiune a fetiței. Nu. Profesoara își căuta ceva în geantă, foarte preocupată. Dragi părinți, nu vă comportați niciodată, cu niciun copil, precum profesoara din acest exemplu.

Există mulți oameni maturi care se gândesc că mult și-ar fi dorit ca părinții lor, în copilărie, să-i fi îmbrățișat mai mult, să-i fi luat de mână mai des. Nu-i lăsați pe copiii voștri să tânjească după

aceste dovezi de iubire. Oferiți-le cu generozitate, din toată inima.

A te apropia de copilul tău în plan mental, înseamnă să ajungi să-i înțelegi și să-i respecti ideile, dorințele, voința, teoriile etc. Înseamnă și să-i oferi un sistem de valori în care să creadă și care să fie ca un sistem de ghidaj. Este important să-i învățăm pe copii să creadă în iubire, în respect, în libertate, cinste, adevăr, altruism.

Apropierea în plan afectiv, care este mai importantă decât toate celelalte, este de fapt hrana sufletească pe care i-o dai copilului tău. **Această afecțiune părintească este de fapt totul și nu poate fi înlocuită de nimic:** nici de jucării scumpe și sofisticate, nici de bone ultra-competente, nici de filme de desene animate, nici de vacanțe exotice... de nimic.

A face pași spre copilul tău în plan afectiv înseamnă a te apropia continuu de el, astfel încât emoțiile lui să fie, în mod natural, și ale tale.

4. Nu-i pune copilului tău poveri pe umeri!

Dragi părinți, eliminați din vocabularul vostru expresii de genul:

- *M-am chinuit să te cresc și tu...*
- *Nici nu știi câte sacrificii am făcut pentru tine...*
- *O să mă ai pe conștiință...*

Nu-i pune copilului poveri pe umeri. Cum adică te-ai chinuit? Chinuiala este în mintea ta și ești singurul responsabil de ea. Cum adică te-ai sacrificat ca să-ți crești copilul? Ai cheltuit din timpul tău personal pentru creșterea copilului? Ai cheltuit bani cu jucăriile și hainele copilului, în loc să-ți fi cumpărat o rochie sau o pereche de pantofi? Nu te-ai dus la petreceri pentru că trebuia să stai cu copilul? Despre asta este vorba? Cred că

toți părinții care au astfel de probleme, care **simt** că propriii lor copii au fost sau sunt piedici în calea împlinirii lor, trebuie să scape cât mai repede de aceste sentimente apăsătoare, cu efecte negative atât asupra lor, cât și asupra copiilor.

A cumpăra ceva pentru copilul tău, renunțând la a cumpăra ceva pentru tine – trebuie să fie o bucurie, nu un sacrificiu, o alegere făcută cu inima ușoară, cu dăruire, și nu cu sufletul întunecat.

Pentru cei care au lăsat iubirea părintească să iasă la lumină, a petrece cât mai mult timp cu copiii este prioritatea numărul unu și una dintre cele mai mari bucurii.

De fapt, dacă te lași condus de iubire, este imposibil să simți că faci ceva în detrimentul tău, ca părinte,

atunci când îi cumperi ceva copilului tău, ori îi acorzi timpul tău și atenția ta.

Dacă expresii de genul celor date ca exemplu la începutul acestui capitol sunt doar niște ticuri verbale, pe care le-ați preluat de la părinții voștri sau de la alte persoane din jur, renunțați imediat să le mai folosiți, căci le fac foarte rău copiilor voștri. Induc o stare negativă. Îi spui copilului că este de fapt o povară pentru tine, și nu o binecuvântare.

Dacă însă aceste expresii sunt mai mult decât ticuri verbale, atunci întreabă-ți inima dacă așa ceva este bine să le spui copiilor tăi. Și vezi ce-ți răspunde.

Este imposibil ca să-ți iubești copilul și în același timp să-l percepi ca

pe o povară, ca pe o sursă de sacrificii.

Problemele pe care le ai tu, ca adult, nu trebuie să i le transmiți și copilului tău. Menajează-l. Nu i te plânge că nu-ți ajung banii și că nu-ți poți permite cutare sau cutare lucru. Este foarte păguboasă această atitudine. Îl împovărezi pe copil.

Grea povară pun pe umerii fiilor lor femeile divorțate care le spun acestora: *„Acum tu ești bărbatul în casă, trebuie să preiei sarcinile tatălui tău, să mă ajuți!”* Băiatul trăiește o dramă teribilă pentru că primește responsabilități mult peste puterile lui.

Am observat de asemenea că în multe familii în care părinții sunt fie divorțați, fie într-o relație care merge prost, mamele (de regulă) le spun copii-

lor ceva de genul: „ești exact ca taică-tău“ – afirmație cu o evidentă conotație negativă. Și asta este o apăsătoare și nemeritată povară pusă pe umerii și sufletul unui copil.

O cunoștință apropiată, fiul unor prieteni de familie, Anton, care are acum 27 de ani, mi s-a confesat:

„Aveam cinci ani când mama mi-a spus că e de datoria mea să-l înlocuiesc pe tatăl meu și bineînțeles că am luat de bună această spusă. Mă străduiam din răspuțeri să car toate sacoșele cu cumpărături, să scot covoarele din casă pentru curățenie și tot așa. Totodată, mă dădeam de ceasul morții că nu puteam să fac tot ce îl văzusem pe tata că făcea. În final, nu am mai făcut nimic decât atunci când mama îmi reamintea că trebuie să-l înlocuiesc pe tata... Era o

răspundere prea mare pentru mine și fugeam instinctiv de ea, nemaifăcând nimic. În acest fel am ajuns să nu lucrez decât în salturi, să fac totul în ultima clipă și numai când îmi spunea mama explicit că trebuie să preiau rolul tatălui meu în familie. Am transferat acest obicei și asupra activității mele școlare, am învățat să vânez note și să studiez cu adevărat doar când știam că urmează să fiu ascultat pentru a primi o notă... Și chiar și acum, la birou, nu știu să-mi dozez eforturile, cea mai mare parte a timpului stau în expectativă, cu ochii pe pereți, iar apoi, când se apropie termenul de predare a unei lucrări, mă mobilizez și muncesc peste program, îmi iau dosarele acasă ca nu cumva s-o pățesc...

Cred că de la mama mi se trage, de la ideea ei că eu trebuia să preiau treburile grele ale gospodăriei pe care le făcea tatăl meu înainte de divorț.“

Dragi părinți, copiii trebuie menajați, nu împovărați. Vegheați asupra acestui lucru.

5. Fii mereu blând și cu zâmbetul pe buze!

Zâmbetul – cel venit din inimă, cel care transmite mesajul *mă bucur* – trebuie să fie nelipsit de pe fețele părinților. Sunt atât de frumoși oamenii când zâmbesc! Mai ales atunci când o fac natural și nu de complezență. Până la urmă însă e bun și un zâmbet de complezență; în orice caz e mult mai bun decât o față acră.

Zâmbetul este primul semn de iubire pe care îl transmitem celorlalți.

Așadar, zâmbește. Învață să zâmbești cât mai des.

Zâmbește-i mereu copilului tău și el va învăța să zâmbească și va zâmbi la rândul său.

Zâmbește-i atunci când îl alăptezi, când îi vorbești, când te joci cu el, când îl speli și îl îmbraci.

Zâmbește-i de fiecare dată când îi întâlnești privirea.

Un chip mai mereu posomorât, încruntat, întunecat va aduce în jurul său, *va atrage* exact ceea ce poartă cu sine, adică: posomorâre, încruntare, întuneric. Un chip zâmbitor, luminos, bucurios *va atrage* lângă el exact ceea ce duce cu sine: zâmbet, lumină, bucurie.

Deci, zâmbește și învață-ți copilul să zâmbească. Vei descoperi că viața e mai frumoasă.

Zâmbetul și blândețea, mereu împreună, nu trebuie să lipsească vreodată de pe chipul și din sufletul unui părinte.

Blândețea este o virtute rară. Puțini, foarte puțini oameni am întâlnit cu adevărat blânzi cu copiii lor. Blândețea este mult mai mult decât calmul, decât autocontrolul. Este însăși iubirea, sub formă de balsam.

A fi blând nu înseamnă doar a te abține de la a fi – sau a deveni – nervos. A fi blând înseamnă să transmiți căldură sufletească, bunătate și o înțelegere fără margini față de cei din jur. Dacă ești blând înseamnă că ți-e inima plină de iubire, de armonie, de pace.

Sigur că toți părinții care țipă la copiii lor, îi trag de urechi, îi scutură ori le mai ard și câte o mamă de bătaie – atunci când nu se mai poate – îmi vor spune că ei își iubesc copiii. Este un fel foarte special de a iubi pe cineva care, oricum, este mai slab decât tine și nu poate riposta.

Încetați, dragi părinți, să mai țipați la copiii voștri, încetați să faceți crize de

isterie în fața lor, încetați să-i amenințați ori să-i loviți.

Înlocuiți toate astea cu o blândețe nesfârșită, zi de zi, clipă de clipă. Controlați-vă și stăpâniți-vă nervii, tonul pe care vorbiți, cuvintele care vă ies din gură. Zi de zi, clipă de clipă. La început o să vi se pară ceva foarte ciudat, poate hilar, dar, cu timpul veți gusta adevărata pace sufletească, dacă veți fi blânzi cu copiii voștri.

Mama își sună fetița de 12 ani să vadă dacă a ajuns cu bine de la școală. Copilul răspunde la telefon mai târziu față de ora la care ar fi trebuit să fie acasă. „Unde ai fost până acum?“, o întreabă mama, scrâșnind literalmente din dinți. „Te omor când ajung acasă!“

Și conversația se repetă zilnic sau aproape zilnic.

De ce întârzie fetița? Pentru că, în drumul de la școală spre casă, se oprește și stă de vorbă cu colegile ei care stau pe aceeași stradă.

Ca adult, dacă soțul sau părintele sau vecinul sau șeful ți-ar spune zilnic, scrâșnind din dinți: „*Te omor!*“, cum ai înghiți chestia asta?

Așadar, fiți blânzi și înțelegători cu copiii voștri. Și zâmbiți-le mereu.

6. Ajută-l să-și formuleze un mare vis, un mare scop în viață!

Ia aminte: **ajută-ți copilul să-și formuleze un mare vis, un mare scop în viață!**

Este extraordinar de important ca fiecare copil, fiecare tânăr, să aibă un mare vis. Să aibă năzuințe. **Să aibă un scop clar, bine definit, care să-l facă dimineța să sară din pat și să treacă la acțiune.** Acest vis nu e obligatoriu să fie unul și același toată viața. Pot exista și asemenea situații. Dar poți avea un mare vis la 12 ani, altul la 14, altul la 20 de ani. Important este ca acest mare vis să existe.

Părinții trebuie să-i încurajeze pe copii să aibă dorințe, să aibă visuri. Aici

apare o capcană: părinții nu trebuie să cadă în greșeala de a le transfera copiilor propriile visuri, propriile dorințe.

Oana face o facultate care nu-i place. Aici însă a reușit să intre. Cei din jur au încurajat-o să meargă, „să aibă și ea o diplomă“...

Oana e nemulțumită de tot și de toate, e nefericită, n-are prieteni, nimic nu-i convine. E convinsă că toate acestea se datorează faptului că familia ei are prea puțini bani. Colegii ei au mașini, haine de firmă, pleacă la munte și la mare... Și Oana rămâne mereu pe margine.

Cei din jur, pentru a o ține printre oameni (fiindcă începuse să se izoleze), pentru a o ajuta să se descopere și să-și găsească propriul drum, găsesc o soluție: angajarea Oanei la firma fratelui său,

Mihai. Mihai este arhitect. Arhitectura a fost marele lui vis, marea pasiune. Acum e un vis împlinit – are o firmă prosperă, care se ocupă cu realizarea de lucrări de arhitectură, pe care o conduce cu bucurie. Mihai i-a oferit surorii sale un post călduț, care să n-o solicite prea mult, un salariu mic – pentru a o motiva să-și dorească mai mult – și multe încurajări. După nici cinci zile, Oana a spus: „Nu-mi place“. Mihai i-a oferit alt post și posibilitatea de a câștiga mai mult. După două săptămâni de data asta a venit aceeași concluzie din partea Oanei – „Nu-mi place“.

Mihai a întrebat-o:

– Dar ție ce ți-ar plăcea să faci?

– Vreau să fiu secretară, a răspuns Oana.

– OK! a zis fratele. Te duci și faci un curs de specialitate, un curs intensiv, și

te angajez secretară. Trebuie să ai un minimum de cunoștințe.

După două luni de zile de la această discuție, Oana încă nu găsisese un curs potrivit... (suntem în anul 2008, când oferta de cursuri este una foarte bogată).

Oana, de fapt, nu avea vreun mare chef să fie secretară. Se gândea ea că nu poate fi mare scofală să răspunzi la telefoane, să mai lucrezi câte ceva la calculator..., dar... **dimineața nu sărea din pat arzând de nerăbdare să devină secretară.** Dacă aceasta ar fi fost dorința ei cea mai fierbinte, găsea și cursul, îl absolvea și devenea în foarte scurt timp o secretară de neînlocuit.

De unde vine acest contrast dintre atitudinea Oanei și a fratelui său? Din felul diferențiat în care mama Oanei a tratat-o pe aceasta. Când fratele ei avea

un mic proiect, mama îl încuraja. Când Oana încerca să facă ceva, mama privea totul cu îndoială sau făcea eforturi spre a o convinge că nu s-a gândit bine, pentru că nu avea deloc încredere în ea. Mama i-a tăiat sistematic aripile cu ferma convingere că îi face un bine, că o ferește de eșecuri! Iar Oana a încetat să-și mai croiască planuri și visuri.

Eva a terminat de doi ani facultatea și a lucrat ca agent comercial într-o mare firmă de produse cosmetice. Îi plăcea munca în vânzări, dar voia altceva, la alt nivel, ceva care s-o stimuleze mai mult din punct de vedere intelectual, ceva care să-i solicite mai mult mintea, creativitatea. Unde lucra, făcea în foarte mare măsură o muncă de execuție. Eva și-a dat foarte repede seama de ce vrea – anume să fie director de vânzări într-o

firmă foarte mare, să aibă un post de conducere, nu unul de execuție. Începe să citească anunțurile din presă, se gândește să trimită CV-ul la firmele specializate în recrutarea de personal, le împărtășește celor din jur dorința ei. La două săptămâni de la luarea deciziei „Vreau să fiu director de vânzări într-o firmă foarte mare“, Eva este invitată de o verișoară la o petrecere. Aici, verișoara îi aduce la un moment dat un ziar, i-l dă și-i zice: „Uite, am oprit ziarul ăsta pentru tine. E un anunț care te-ar putea interesa: un post de director de vânzări la firma X.“

Asta se întâmpla duminică.

Luni dimineață, Eva a sunat la numărul din anunț și a fost chemată pentru a doua zi la interviu. A trecut cu brio de interviu și a fost chemată la un examen scris. La examen, când a văzut că e cea mai tânără dintre candidați, și-a zis: „Probabil că vor alege pe cineva mai cu

experiență. E de înțeles, eu n-am mai avut post de conducere. Dar, nu-i nimic. Poate există și alte posturi...“ Eva a scris tot ce știa, tratând examenul foarte serios.

Luni a fost sunată la prima oră și chemată la firma la care dăduse examen. Nu i s-a spus pentru ce. Eva era convinsă că i se va oferi un post la Departamentul de vânzări, dar în niciun caz cel de director, având în vedere contracandidații. Era absolut convinsă că despre asta este vorba. S-a înșelat. Obținuse postul de director de vânzări. Avusese cea mai bună lucrare. Iar angajatorul căuta pe cineva tânăr, cu mintea proaspătă, care să aducă un suflu nou în firmă.

Eva a avut un mare vis – să fie director de vânzări. A știut ce vrea și a acționat cu toată hotărârea. În două

săptămâni a obținut postul dorit. A rămas în această funcție doi ani, după care a fost promovată, deoarece reușise să mărească semnificativ vânzările companiei. Asta înseamnă să ai un vis și să muncești din pasiune. Totul este să-l descoperi.

7. Iubește-ți copilul necon condiționat!

Arată-i iubirea ta prin cuvinte, prin gesturi, prin privire și prin tot ceea ce faci.

Oferă-i copilului tău o iubire constantă, neclintită, lipsită de toane, o dragoste necon condiționată.

Așa cum simte pământul stabil sub picioare, așa trebuie să simtă și dragostea voastră de părinți. Și dacă pământul se mai poate mișca la cutremure, dragostea voastră trebuie să rămână neclintită, indiferent de ce se întâmplă.

Oferă-i copilului dragostea ta necondiționată și el te va răsplăti tot cu dragoste necondiționată.

Copilul are nevoie de dragoste maternă și paternă – în egală măsură. Și mama și tatăl trebuie să-i ofere copilului o dragoste profundă. Copilul trebuie să fie sigur de dragostea voastră. Asta de fapt îl ajută să crească, să se dezvolte, să-și formeze personalitatea.

Dragostea și căldura părintească reprezintă totul în creșterea unui copil.

Dacă iubirea și afecțiunea părintească sunt totul în creșterea copiilor, lipsa acestora reprezintă o nenorocire, cu adevărat. **De fapt, iubirea părintească nu lipsește din niciun suflet de mamă sau de tată. Ea există, dar nu se manifestă în cazul unor părinți.**

Situațiile în care iubirea părintească nu se manifestă, este ca inexistentă, sunt dramatice.

Să nu simți că te iubesc mama și tata – ce rău mai mare și s-ar putea întâmpla, copil fiind?

Spuneam la începutul cărții că fiecare părinte este minunat în adâncul ființei sale. *Cum se explică atunci situațiile în care părinții se comportă cu copiii lor de ca și cum nu i-ar iubi?* De fapt, așa cum am mai spus, și în sufletul acestor părinți există iubire pentru copiii lor. Numai că ea este acoperită de un balast greu și întunecat. Acest balast ascunde filonul de iubire care există în mod natural în fiecare mamă și în fiecare tată. Ce este acest balast? Un amestec de sentimente de neîmplinire, de visuri spulberate, un morman de nemulțumiri,

dezamăgiri, spaime, dezarmări în fața obstacolelor, lacrimi și tristețe. Dar sub toate astea există iubirea.

Niciodată nu e prea târziu pentru un părinte să se elibereze de acest balast și să lase iubirea părintească să iasă la lumină.

Corina a născut un copil – nu pentru că și l-ar fi dorit, ci pentru ca așa i-a cerut cel ce urma să o ia în căsătorie. Corina se aștepta ca, prin căsătorie, să-și rezolve pentru totdeauna problemele financiare, spera să scape de sărăcie. Și-a dat seama că nu va fi așa cum a sperat abia după ce s-a născut copilul. Corina, apatică și cu gândul mereu în altă parte – mai exact la cum să evadeze din căsnicia în care tocmai intrase – este complet dezinteresată de copil. Nu l-a dorit. Iar

acum mai mult o încurcă. Când îl alăptează, nici măcar nu-l privește. Totul e o corvoadă. Corina își abandonează practic copilul în brațele mamei ei, neinteresând-o nici ce mâncare îi dă, dacă îi dă, nici dacă e spălat – nimic, nimic, nimic. Pe ea singurul lucru care o interesează este cum să iasă din această căsnicie. Tatăl copilului, fără să realizeze ce dramă se produce cu micuțul și fără să înțeleagă că de fapt soția nu-l iubește și nu e interesată de el și de copil – se pierde în tot felul de nimicuri, pentru a-i cerși soției sale iubirea. Disperarea (nerostită nici măcar pentru sine) că își va pierde soția pur și simplu i-a întunecat rațiunea.

Urmarea: separarea dintre cei doi s-a produs; mama nici măcar nu a mimat că ar dori custodia asupra copi-

lului. Micuțul are probleme serioase de sănătate psihică și totul datorită lipsei de afecțiune din partea mamei.

Andreea este o tânără de 25 de ani. Copil nedorit de mama sa, lăsat în grija bunicilor încă din primul an de viață și abandonat și de tată în urma divorțului. Andreea are peste 140 de kg, are mereu lacrimi în ochi, se gândește mereu la faptul că și mama și tata au abandonat-o și e tare nefericită.

Andreea și mama sa locuiesc în aceeași casă acum. Viața lor e un calvar. Mama nu are decât cuvinte de critică la adresa fetei: începând cu „ești exact ca taică-tu“, continuând cu „m-am sacrificat pentru tine și uite, din cauza ta, nu m-am recăsătorit“, până la „nu vreau să te mai văd niciodată!“

Andreea nu are nicio vină că nu a fost dorită, dar se pare că toate lucrurile rele care i se întâmplă mamei sunt din cauza fiicei. Ce poate fi mai trist?

În pofida acestui fapt, Andreea are un suflet cald, e prietenoasă, blândă, comunicativă. Se înțelege bine cu toată lumea, mai puțin cu propria ei mamă!

Dragi părinți, arătați-le copiilor iubirea ce le-o purtați, zi de zi și clipă de clipă – prin cuvinte, prin gesturi, prin întregul vostru comportament – și oferiți-le o dragoste pe care să se poată bizui, și nu una care crește sau descrește după cum bate vântul.

***Spune-i copilului tău că îl iubești
– și chiar așa să și fie.***

18. Nu există „prea târziu“

Cei care spun: „*gata, acest copil e scăpat din mână, nu am ce să mai fac*“, trebuie să afle că niciodată nu e prea târziu pentru a reînnoa relația, comunicarea cu propriul copil. Și asta indiferent de vârsta copilului – poate fi la 12 ani sau la 20 sau la 40...

Niciodată nu e prea târziu pentru a-ți iubi copilul, a-l înțelege, a-i arăta dragostea ta, dorința ta de a comunica cu el.

Dacă te afli departe de copilul tău din punct de vedere afectiv, **fă tu primul pas** către reluarea comunicării cu fiul

tău sau fiica ta. Și fă-i și pe următorii, chiar dacă semnalele nu sunt încurajatoare din partea copilului.

Perseverează și vei vedea cum gheața dintre voi se va topi. Vei vedea cât de bine este să ai o relație caldă și bună cu propriul copil, să simți că între voi este iubire.

Niciodată nu este prea târziu pentru ca iubirea părintească să fie oferită, în toată splendoarea și profunzimea ei, copiilor.

19. Reține și aplică

- Să crești copii nu este greu: este o mare bucurie, care face toate lucrurile ușor de realizat.

- Nu îți lovi niciodată copilul, nu ridica tonul la el și nu îl umili, nici între patru ochi, nici în public. Bătaia nu e ruptă din rai, ci e o mare sursă de traume și resentimente, precum și o dovadă a eșecului efortului educativ părintesc.

- Vorbește întotdeauna cu copilul tău, dă-i explicații potrivite vârstei despre tot ce vede și tot ce se întâmplă.

- Mângâie-l, spune-i că îl iubești, ia-l în brațe, ascultă-l, laudă-l, acordă-i încredere, fii lângă el în absolut toate situațiile, susține-l în tot ce face (atâta

timp cât ceea ce face nu dăunează nimănui și nu încalcă legile). Când greșește sau e gata să greșească, explică-i în ce constă greșeala.

- Cultivă-ți o stare pozitivă de spirit, fii vesel și fericit fără un motiv anume și învață-l pe copilul tău să fie întotdeauna așa!

- Fii mereu blând, tolerant și răbdător cu copilul tău. Nu fi încruntat, zâmbește-i permanent.

- Tratează-l cu seriozitate, nu-l minimaliza, respectă-l și acordă-i libertate.

- Încurajează-l și ajută-l să-și urmeze visurile.

- Lasă iubirea părintească să iasă la lumină și să se manifeste.

- Oferă-i copilului tău stabilitate afectivă și iubire părintească necondiționată.

- Nu rupe absolut niciodată relațiile cu copilul tău. Dacă ai căzut în capcana aceasta, caută să repara lucrurile cât mai repede, din inițiativa ta.

Fără a fi specialiști în psihologie, fără a avea cine știe ce studii înalte, fără a fi citit marile cărți ale lumii, fără a avea mari averi, există oameni minunați care – din instinct, din iluminare – știu să-și crească copiii numai cu vorba bună, cu dragoste și cu pace și reușesc să-i facă pe aceștia să devină oameni întregi, oameni împliniți și fericiți. Dacă aveți în preajmă asemenea persoane, învățați de la ele!

Fiecare copil are nevoie permanentă să știe și să simtă că mama și tata îl iubesc, că nimic rău nu i se poate întâmpla pe lumea asta, din moment ce mama și tata îi sunt alături.

Însemnări

Ia un carnețel mic de buzunar și notează la ce evenimente deosebite (spectacol, petrecere, excursie, plimbare etc) intenționezi să participi împreună cu copilul tău în următoarele trei luni. Caută să completezi cât mai multe pagini! Dacă reușești să umpli toate acel carnețel, fii sigur că acesta va deveni pentru tine cel mai important capitol din carte.

Dacă ai întrebări, nu ezita să mi le adresezi pe adresa Editurii Coresi sau prin e-mail la:

michielapoe@yahoo.com.

Mult succes, armonie și bună înțelegere!

Scrittoarea

Michiela Poenaru

*face parte din Consiliul
Director al Editurii CORESI
din 1992, iar din 1998 este
directoarea Editurii.*

*A absolvit Facultatea
de Comerț din cadrul ASE
și Facultatea de Drept
a Universității din București.
A publicat peste 20 de cărți,
printre care bestsellerul
Cei șapte ani de acasă. Codul
bunelor maniere pentru copii.*

Mama își sună fetița de 12 ani să vadă dacă a ajuns cu bine de la școală. Copilul răspunde la telefon mai târziu față de ora la care ar fi trebuit să fie acasă.

„Unde ai fost până acum?“, o întrebă mama, scrâșnind literalmente din dinți. „Te omor când ajung acasă!“

Și conversația se repetă zilnic sau aproape zilnic.

Ca adult, dacă soțul sau părintele sau vecinul sau șeful ți-ar spune zilnic, scrâșnind din dinți: „Te omor!“, cum ai înghiți chestia asta?

Această carte nu își propune să critice vreun părinte.

Fiecare dintre noi suntem, în fond, rezultatul... unor părinți, al unei anumite educații, al unui anumit mediu social și cultural. Lucrarea de față vrea să-i ajute pe părinții care nu comunică foarte bine cu copiii lor.

Citește-o, indiferent de vârsta pe care o au copiii tăi:

Îți pune în față o oglindă în care îți vei descoperi însușiri și obiceiuri la care nu te-ai gândit niciodată și pe care vei dori fie să ți le cultivi, fie să ți le schimbi.

Acest ghid te va ajuta în ambele cazuri.

ISBN 978-973-137-124-5

www.coresi.net

CARTEA DE IUBIRE CARTEA DE IUBIRE

CARTEA DE IUBIRE

CARTEA DE IUBIRE

CARTEA DE IUBIRE